

Tutkimusosio

Valtuutetut: Kuntavaalien tärkein asia on kotikunnan talous ja velkaantuneisuus – kuntaliitokset vähiten tärkeitä

Valtuutetuilta kysyttiin näkemyksiä tulevien kuntavaalien keskeisistä teemoista kysymyksellä: ”Mihin asioihin haluaisit kuntavaaleissa kiinnitettävän huomiota; kuinka tärkeiksi koet seuraavat asiat kuntavaaleissa?” Vaihtoehtoja tarjottiin 25. Janan ääripäitä edustavat tärkeistä tärkeimmäksi koettu kotikunnan talous ja velkaantuminen sekä toisessa päässä ylivoimaisesti vähiten tärkeimpänä asiana kuntaliitokset.

Vastaukset voi jakaa tärkeysjärjestyksessä kuuteen luokkaan. Tärkeimpien asioiden ryhmän muodostavat asiat, joita hyvin tärkeänä piti vähintään puolet (79–54 %) valtuutetuista sekä hyvin tai melko tärkeänä lähes kaikki (98–94 %) valtuutetut. Tärkeimpien kuntavaaliteemojen listan kärkeen nousivat suurin osa kuntien keskeisimmistä tehtävistä. Kärkisijan otti kuitenkin huoli taloudesta. Tärkeysjärjestyksessä ryhmä 1:n asiat ovat: 1. kotikunnan talous ja velkaantuneisuus, 2. terveyspalvelut, 3. vanhustenhuolto, 4. työllisyys, 5. peruskoulut, 6. yrityspalvelut ja elinkeinojen kehittäminen sekä 7. lasten päivähoido.

Ryhmä 2:n muodostavat asiat, jotka nousivat yhdeksälle kymmenestä valtuutetusta (91–85 %) hyvin tai melko tärkeiksi: 8. asuinalueiden suunnittelu ja kaavoitus, 9. lähiympäristön turvallisuus, 10. syrjäytyminen, köyhyys, 11. liikunta-, urheilu- ja kuntoilumahdollisuudet ja palvelut, 12. lukiot ja ammatilliset oppilaitokset, 13. sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, jota kuitenkin yli puolet (55 %) valtuutetuista piti hyvin tärkeänä, sekä 14. verotus.

Ryhmä 3:n asiat olivat tärkeitä neljälle viidestä (81–77 %) valtuutetusta: 15. koronavirusepidemian torjunta, jota lähes puolet (48 %) piti hyvin tärkeänä, 16. tekniset palvelut, 17. kirjastopalvelut, 18. joukkoliikenne.

Ryhmä 4:n asioiden tärkeyttä korosti lähes kolme neljästä (75–69 %) valtuutetusta: 19. ympäristö- ja luonnonsuojelu, 20. alkoholi ja huumeet asuinympäristössä, 21. valtion velkaantuminen ja talous.

Ryhmä 5:n kahden asian tärkeydelle, 22. kulttuuripalvelut, esim. teatteri ja musiikki sekä 23. kunnallisten palvelujen kilpailuttaminen ja ulkoistaminen, riitti vielä valtuutettujen enemmistön (58–54 %) tuki.

Kaikkein vähiten merkitystä kuntavaaleissa tai ylipäätään valtuutettujen omalla asialistalla nähtiin (ryhmä 6) 24. maahanmuutolla (37 %) ja 25. kuntaliitoksilla (21 %). Itse asiassa valtuutetuista kaksi kolmesta (71 %) piti kuntaliitoksia ja puolet (50 %) maahanmuuttoa ei lainkaan tai kovinkaan tärkeänä.

Suurimmat erot valtuutettujen näkemyksissä olivat häntäpäähän sijoittuneissa kunnallisten palvelujen kilpailuttamisessa ja ulkoistamisessa sekä kulttuuripalveluissa. Näitä puolet piti tärkeänä ja kolmannes ei. Vastaavasti maahanmuuttoa puolet ei pitänyt tärkeänä ja kolmannes piti. Kaikkien tärkeimpinä pidetyt teemat olivat luonnollisesti lähes kaikkien listoilla.

Alueellisesti tarkastellen suurimmat erot kuntavaaliteemojen tärkeydessä tulivat esille joukkoliikenteessä. Päijäthämäläiset valtuutetut pitivät sitä kaksi kertaa tärkeämpänä teemana kuin eteläpohjalaiset. Maahanmuuttoa puolestaan pitivät kainuulaiset valtuutetut 2,5 kertaa merkittävämpänä kuin päijäthämäläiset kollegansa.

Kaikkein vähiten tärkeänä pidetyissä kuntaliitoksissa pohjanmaalaiset (48 %) kuitenkin pitivät asiaa kolme kertaa pohjoispohjanmaalaisia (15 %) tärkeämpänä teemana. Kainuulaiset ja eteläpohjalaiset pitivät kollegoitaan useammin esitettyjä teemoja muita tärkeimpinä, kun taas eteläsavolaiset ja eteläkarjalaiset muita useammin vähiten tärkeinä.

Naisilla vahvemmin esillä ympäristö ja kulttuuri, miehillä talous ja palvelujen järjestämistapa

Valtuutettujen sukupuolella oli selvä vaikutus asioiden tärkeänä kokemiseen. Naiset, joita vastaajista oli kaksi viidestä, (38 %) korostivat miehiä selvästi enemmän ympäristö- ja luonnonsuojelun, kirjastopalveluiden, joukkoliikenteen, kulttuuripalvelujen ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta. Miehet, vastaajista kolme viidestä, (62 %) puolestaan korostivat naisia enemmän valtion velkaantumista ja taloutta, palvelujen kilpailuttamista ja ulkoistamista.

Ikä vaikutti myös tärkeysjärjestykseen. Vanhimmat valtuutetut korostivat muita enemmän koronavirusepidemian torjuntaa, vanhustenhuoltoa, terveyspalveluita ja taloutta. Vastaajista alle 39-vuotiaita oli n. 15 prosenttia

Valtuutetut, joilla on korkea koulutustaso, ja jotka asuvat asukasmäärältään suurissa kunnissa, korostavat matalamman koulutuksen omaavia ja pienissä kunnissa asuvia kollegoitaan enemmän kulttuuripalvelujen, asuinalueiden suunnittelun, maahanmuuton sekä ympäristön ja luonnonsuojelun merkitystä.

Vastaavasti vähäisemmän koulutuksen ja pienissä kunnissa asuvat valtuutetut korostavat kaupungeissa asuvia ja koulutettuja kollegoitaan enemmän teknisiä palveluja, lähiympäristön turvallisuutta, taloutta ja koronapandemian torjuntaa.

Puolueiden eroja kuntavaalipainotuksissa

Tarkastellaan seuraavaksi eri puolueiden poikkeamia valtuutettujen keskimääräisistä vastauksista 25 kohdan asialistalla. (Suluissa oleva luku kertoo, kuinka monta prosenttia vastanneista pitää asiaa hyvin tai melko tärkeänä.)

Ryhmä I (98–94 %)

1. Kotikunnan talous ja velkaantuminen on sataprosenttisen tärkeä asia SDP:n, perussuomalaisten, RKP:n ja kristillisdemokraattien valtuutetuille. Keskustakin yltää tärkeydessä 99 prosenttiin. 2. Kaikkien puolueiden valtuutetut nostivat terveyspalvelut lähes sataprosenttisesti (98–99 %) kärkisijoille pl. RKP (92 %). 3. Vanhustenhuolto on niin ikään 100 prosentilla kristillisdemokraattien tärkeyslistalla. Muutoin erot puolueiden välillä ovat pienet. 4. Työllisyys nousee korkeimmalle listalla kristillisdemokraateilla (100 %) ja muillakin puolueilla lähes sataan prosenttiin (96–97 %) pl. RKP ja kokoomus. 5. Peruskouluja pitävät vahvimmin esillä keskustan, SDP:n, perussuomalaisten, RKP ja kristillisdemokraattien valtuutetut, mutta kaikkien puolueiden valtuutetuista vähintään yhdeksän kymmenestä nostaa sen tärkeiden listalle. 6. Yrityspalvelut ja elinkeinojen kehittäminen nousevat vahvimmin kokoomuksen ja keskustan (97 %) valtuutettujen listoilla. 7. Lasten päivähoitoa pitävät muita tärkeämpänä kristillisdemokraattien (100 %), SDP:n (98 %) ja RKP:n (97 %) valtuutetut. Kaikilla puolueilla vähintään yhdeksän kymmenestä nostaa päivähoitoa tärkeiden listalle.

Yleisesti terveyspalvelujen, vanhustenhuollon ja työllisyyden osalta vihreiden ja RKP:n valtuutetuista korkeintaan puolet piti niitä erittäin tärkeinä, kun muilla puolueilla em. asioiden erittäin tärkeänä pitävien määrä vaihteli 62–88 prosentin välillä.

Ryhmä II (91–85 %)

8. Asuinalueen suunnittelu ja kaavoitus oli kokoomuksen, kristillisdemokraattien (96 %) ja vihreiden (95 %) valtuutetuille muita hieman tärkeämpi teema. 9. Lähiympäristön turvallisuus nostaa muita enemmän huolta perussuomalaisten (98 %), kristillisdemokraattien (94 %) ja SDP:n (93 %) valtuutetuissa ja suhteessa vähiten vihreissä (73 %). 10. Syrjäytyminen ja köyhyys on muita hieman tärkeämpää kristillisdemokraateilla (100 %), vihreillä (97 %) ja vasemmistoliitolla (96 %). 11. Liikunta-, urheilu- ja kuntoilumahdollisuuksia ja palveluja korostavat muita enemmän RKP:n (95 %) ja SDP:n (94 %) valtuutetut. 12. Lukiot ja ammattikoulut ovat keskimääräistä tärkeämpiä RKP:n (95 %), keskustan, vasemmistoliiton ja vihreiden (90 %) valtuutetuille. 13. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta piti hyvin tärkeänä enemmistö kaikkien muiden puolueiden valtuutetuista pl. vihreät ja

perussuomalaiset. Toki kaikkien puolueiden selvä enemmistö piti uudistusta vähintään melko tärkeänä. 14. Verotus nousee muita korkeammalle listalle kokoomuksella, kristillisdemokraateilla (93 %) ja keskustalla (89 %). Sen sijaan vihreistä vain kolme viidestä (59 %) nostaa sen tärkeiden listalle.

Ryhmä III (81–75 %)

15. Koronaviruspandemian torjunnan tärkeyttä teemana korostavat muita hieman enemmän kristillisdemokraattien (92 %) ja SDP:n (88 %) valtuutetut. 16. Teknisiä palveluja korostavat kristillisdemokraattien (89 %), vasemmistoliiton (87 %) ja keskustan (86 %) valtuutetut. 17. Kirjastopalvelut (92 %) nousevat vasemmistoliiton valtuutetuilla muita tärkeämpään rooliin. 18. Joukkoliikenne on muita tärkeämpi teema erityisesti vihreille (98 %).

Ryhmä IV (75–69 %)

19. Ympäristö ja luonnonsuojelu on erityisen korkealla vihreillä (100 %) ja vasemmistoliitolla (91 %). Suhteessa pienin painoarvo sillä on perussuomalaisille (56 %). 20. Kristillisdemokraatit (91 %) ja perussuomalaiset (86 %) pitävät alkoholia huumeita muita valtuutettuja, erityisesti vihreitä (58 %), tärkeämpänä teemana. 21. Valtion velkaantuminen ja talous nousee vahvimmin perussuomalaisten (90 %) ja vähiten vihreiden (32 %) valtuutettujen listoilla.

Ryhmä V (58–54 %)

22. Kulttuuripalvelut ovat muita tärkeämpiä vihreiden (83 %) ja vasemmistoliiton (79 %), ja vähemmän tärkeitä perussuomalaisten (29 %) valtuutetuille. 23. Kunnallisten palvelujen kilpailuttaminen ja ulkoistaminen (81 %) on leimallisesti tärkeätä kokoomusvaltuutetuille, kun vastaavasti kaksi kolmesta vasemmistoliiton valtuutetusta on päinvastaista mieltä.

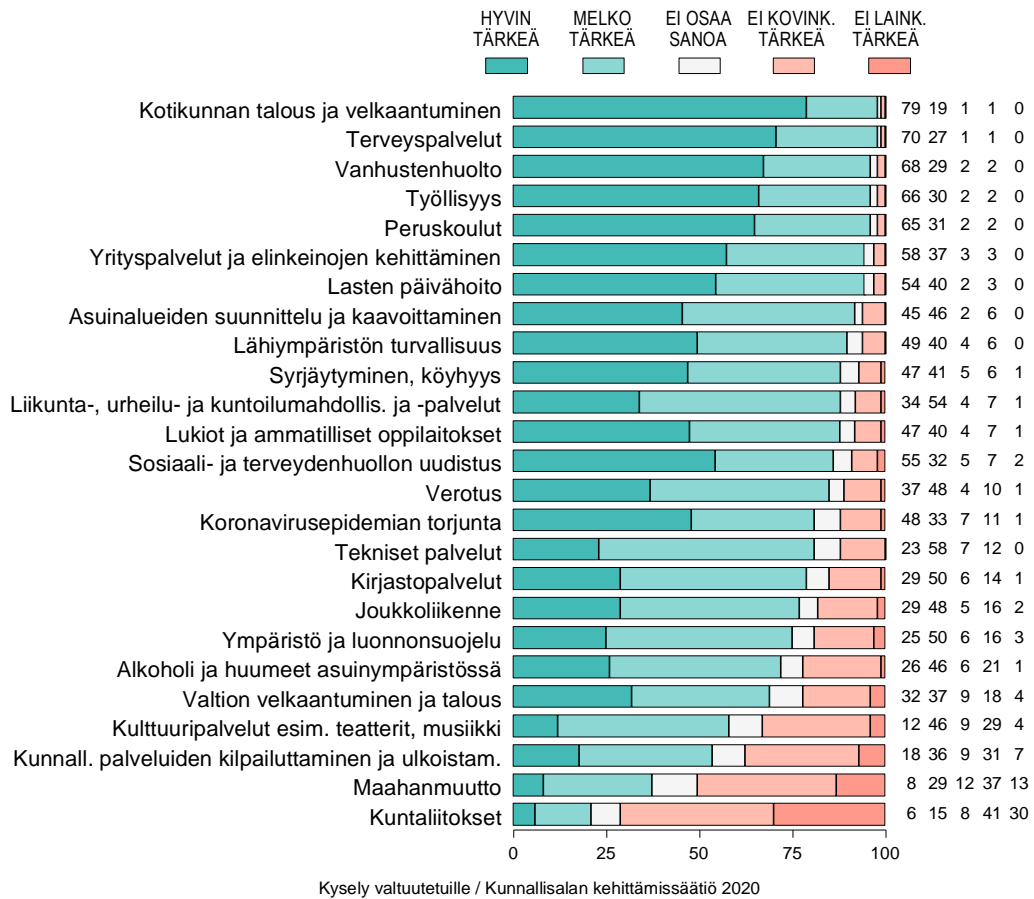
Ryhmä VI (37–21 %)

24. Maahanmuutto nousee suhteessa eniten teemaksi perussuomalaisilla (53 %) ja vähiten keskustan (31 %) valtuutetuilla. 25. Kuntaliitokset eivät teemana kiinnosta yhtenkään puolueen valtuutettuja. RKP:n ja keskustan valtuutetuista kolme neljästä ei pidä kuntaliitoksia tärkeänä kuntavaaliasiana. Kokoomuksen ja SDP:n valtuutetuista kaksi kolmesta (67 %) on tätä mieltä. Muut ovat noiden ryhmien välillä.

Tutkimuksen toteutus. KAKS – Kunnallisan kehittämissäätö teki marraskuussa 2020 kaupunkien ja kuntien valtuutetuille Webropol-kyselyn. Siihen vastasi 1362 valtuutettua Suomen 8999 valtuutetusta. Vastausprosentti oli 15,1 %. Virhemarginaali koko aineistosta on suuntaansa 2,7 prosenttiyksikköä.

Lisätietoja: Asiamies Antti Mykkänen, 0400 570 087.

Kuvio 10. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT ASIAT KUNTAVAALEISSA/MIHIN HALUAISI KIINNITETTÄVÄN HUOMIOTA (%).

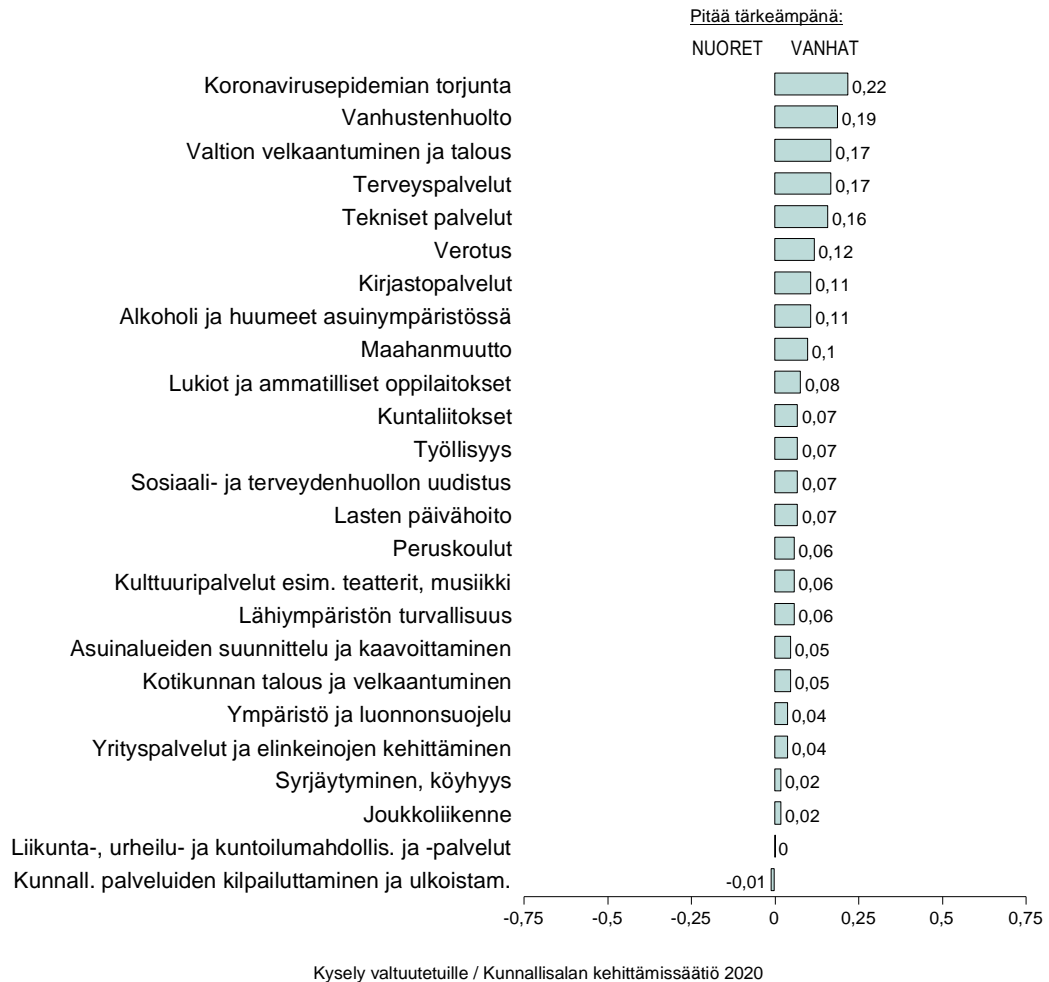

Kuvio 10sx. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT ASIAT KUNTAVAALEISSA: NAISTEN JA MIESTEN ARVIOINTIEN EROT (asteikkokeskiarvojen erotukset).

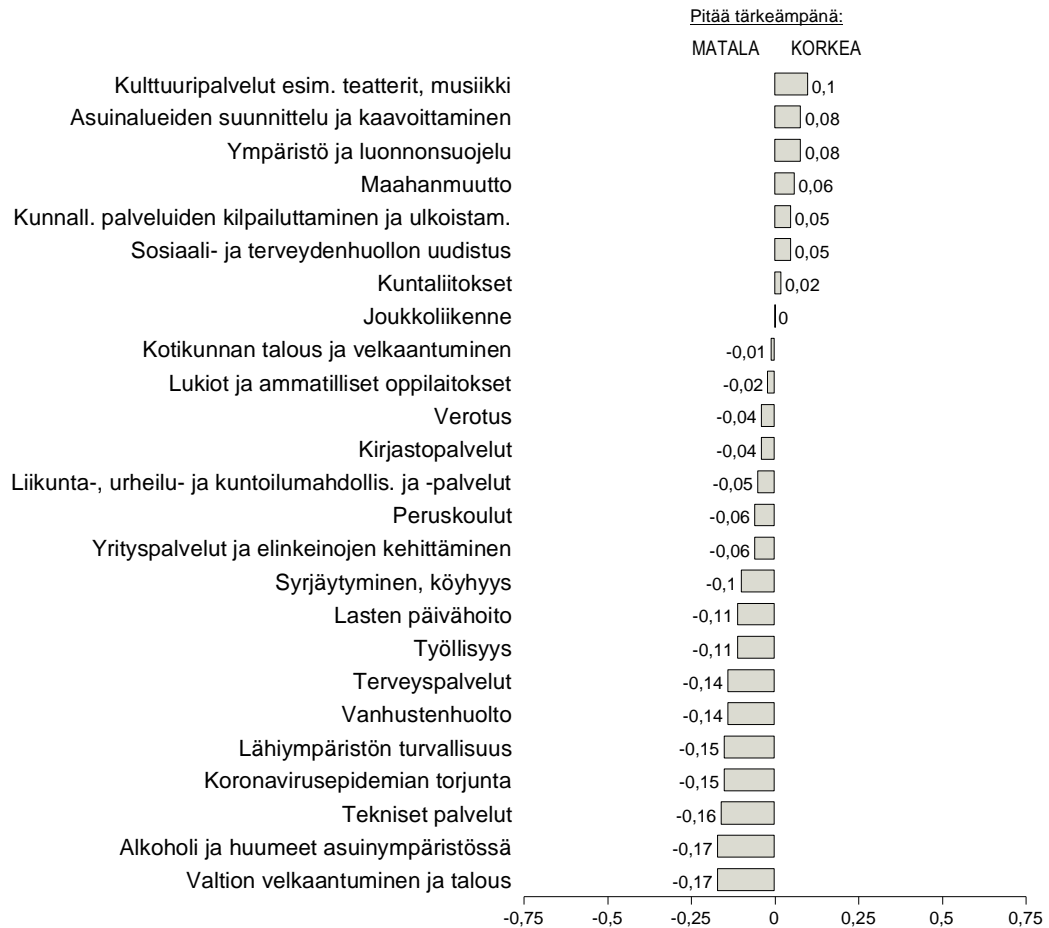

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10ci. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT ASIAT KUNTAVAALEISSA: IÄN KORRELAATIOT r).

Kuvio 10ck. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT ASIAT KUNTAVAALEISSA: KOULUTUS-
TASON KORRELAATIOT (r).

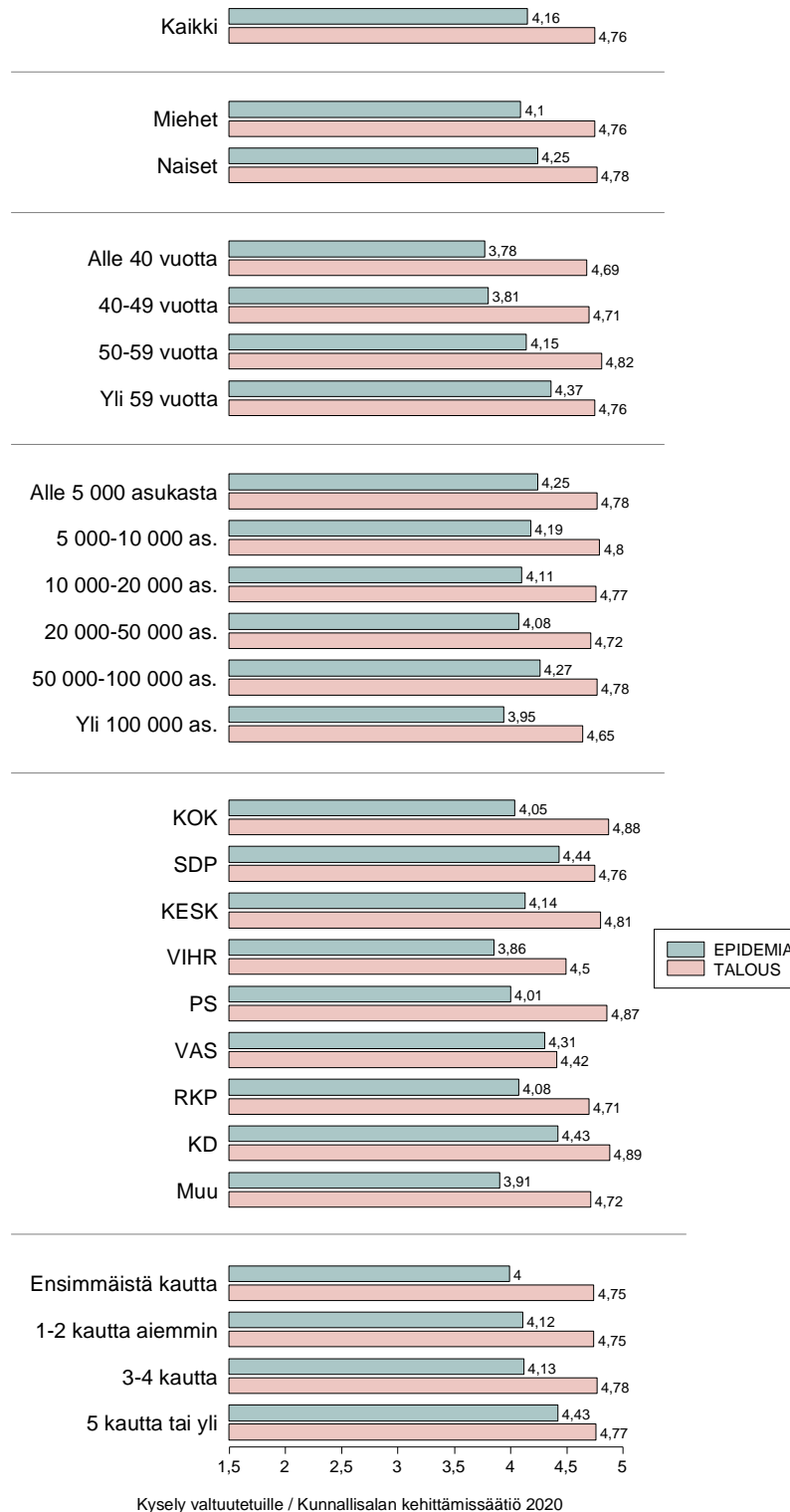
Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10ca. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE SEURAAVAT ASIAT KUNTAVAALEISSA: KUNTAKOON KORRELAATIOT (r).

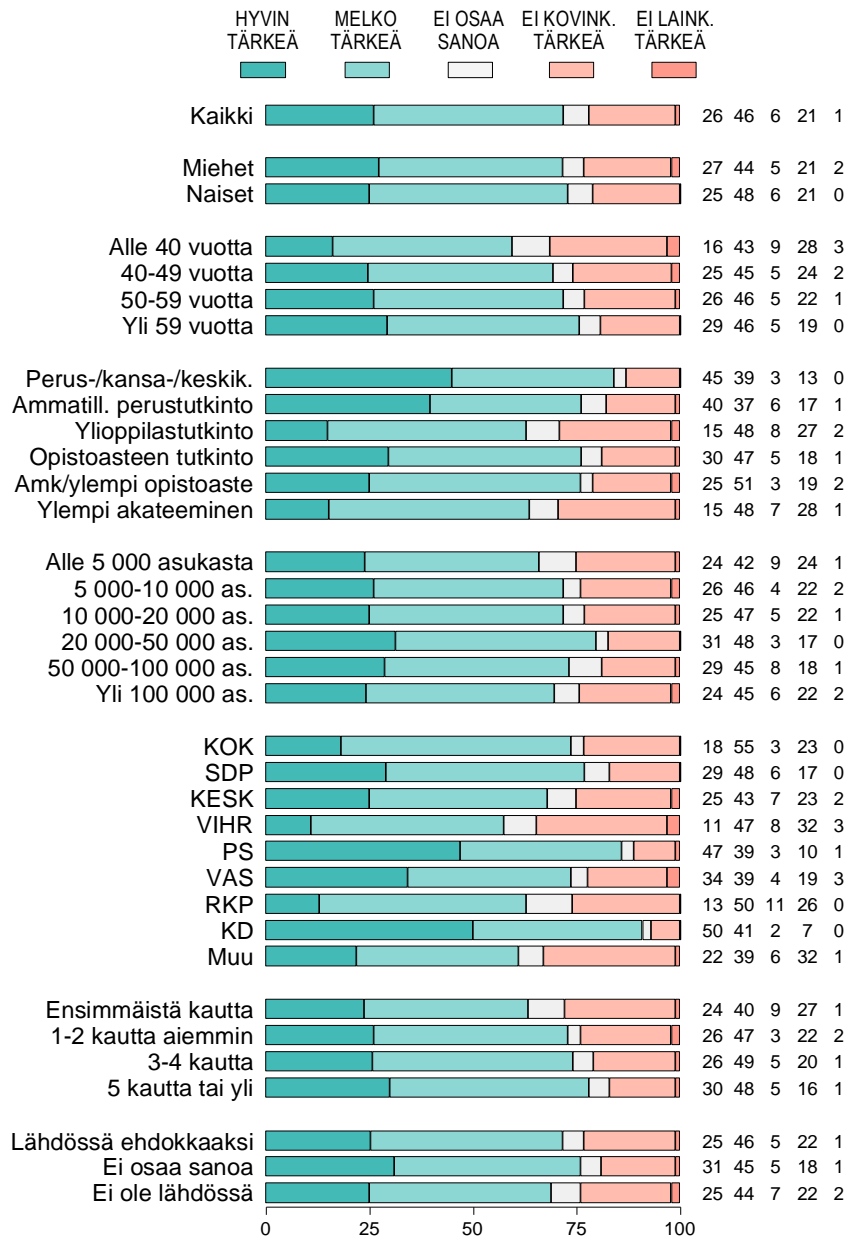

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10x5/6. TÄRKEYS KUNTAVAALEISSA: KORONAVIRUSEPIDEMIAN TORJUNTA vs. KOTIKUNNAN TALOUS JA VELKAANTUMINEN (asteikkokeskiarvot).

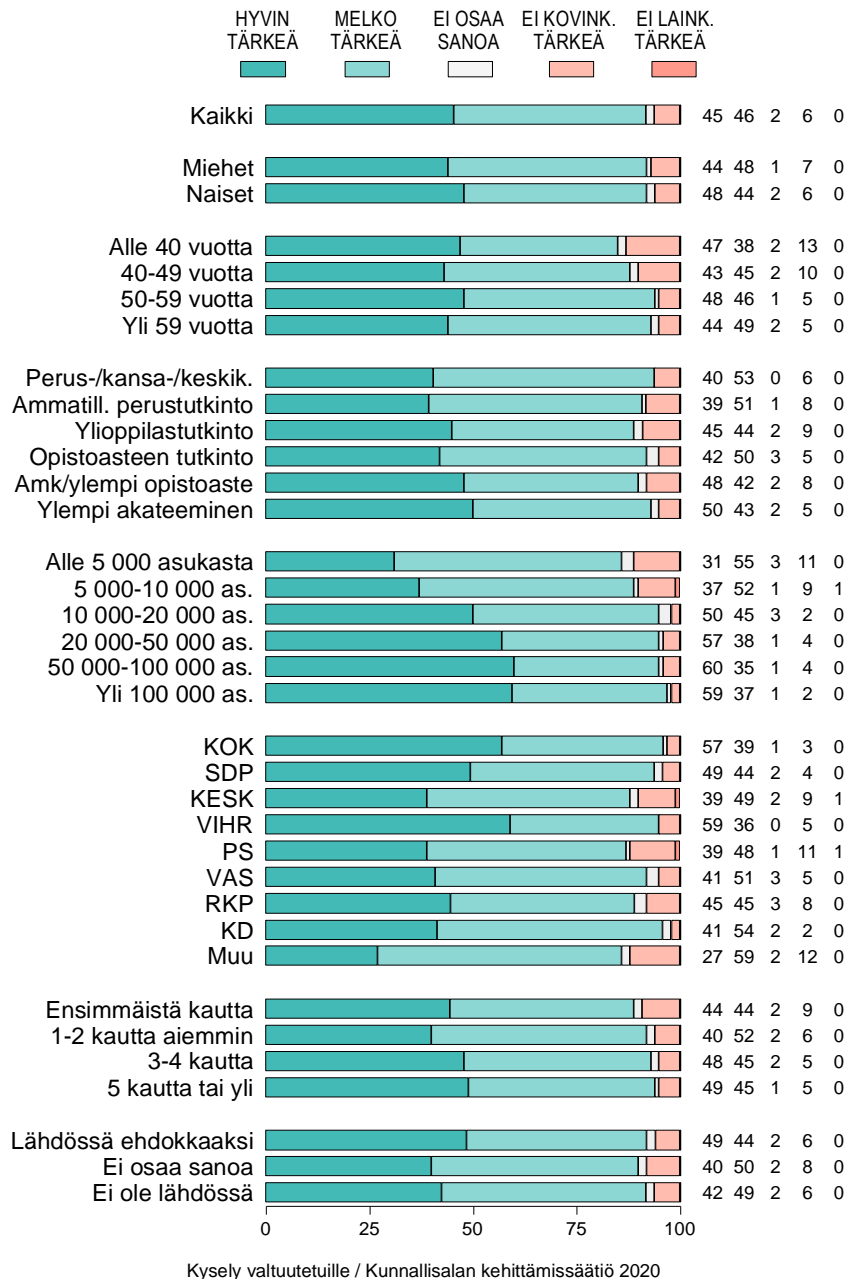

Kuvio 10-1. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: ALKOHOLI JA HUUMEET ASUINYMPÄRISTÖSSÄ (%).

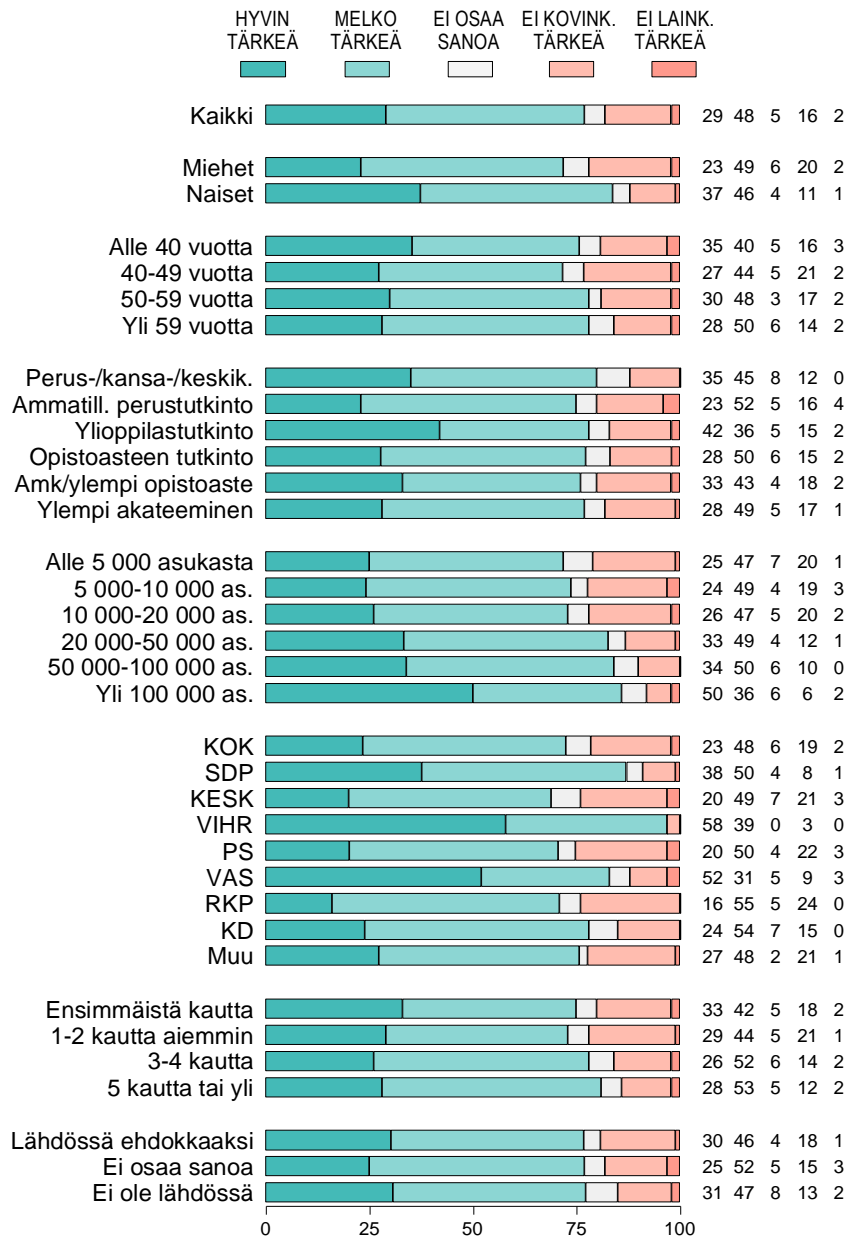

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-2. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: ASUINALUEIDEN SUUNNITTELU JA KAAVOITTAMINEN (%).

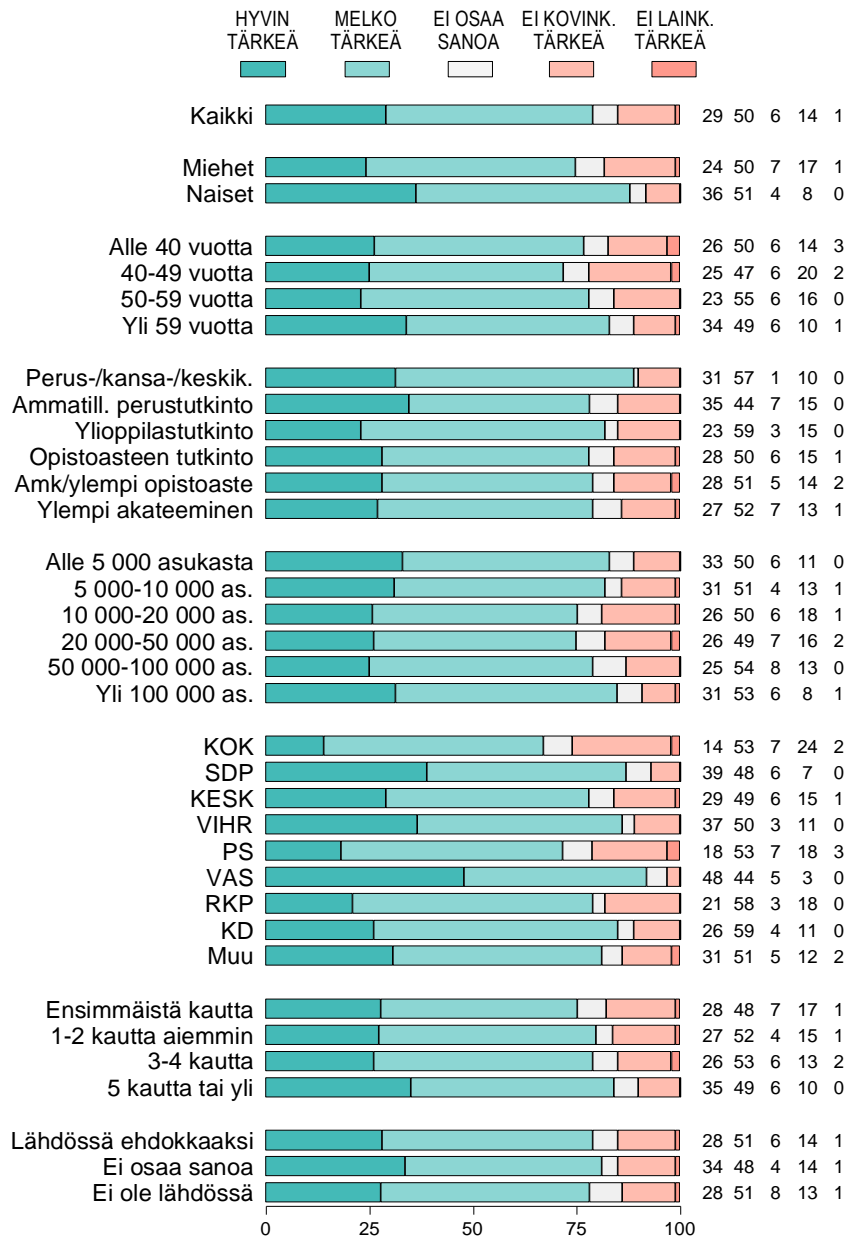

Kuvio 10-3. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: JOUKKOLIIKENNE (%).

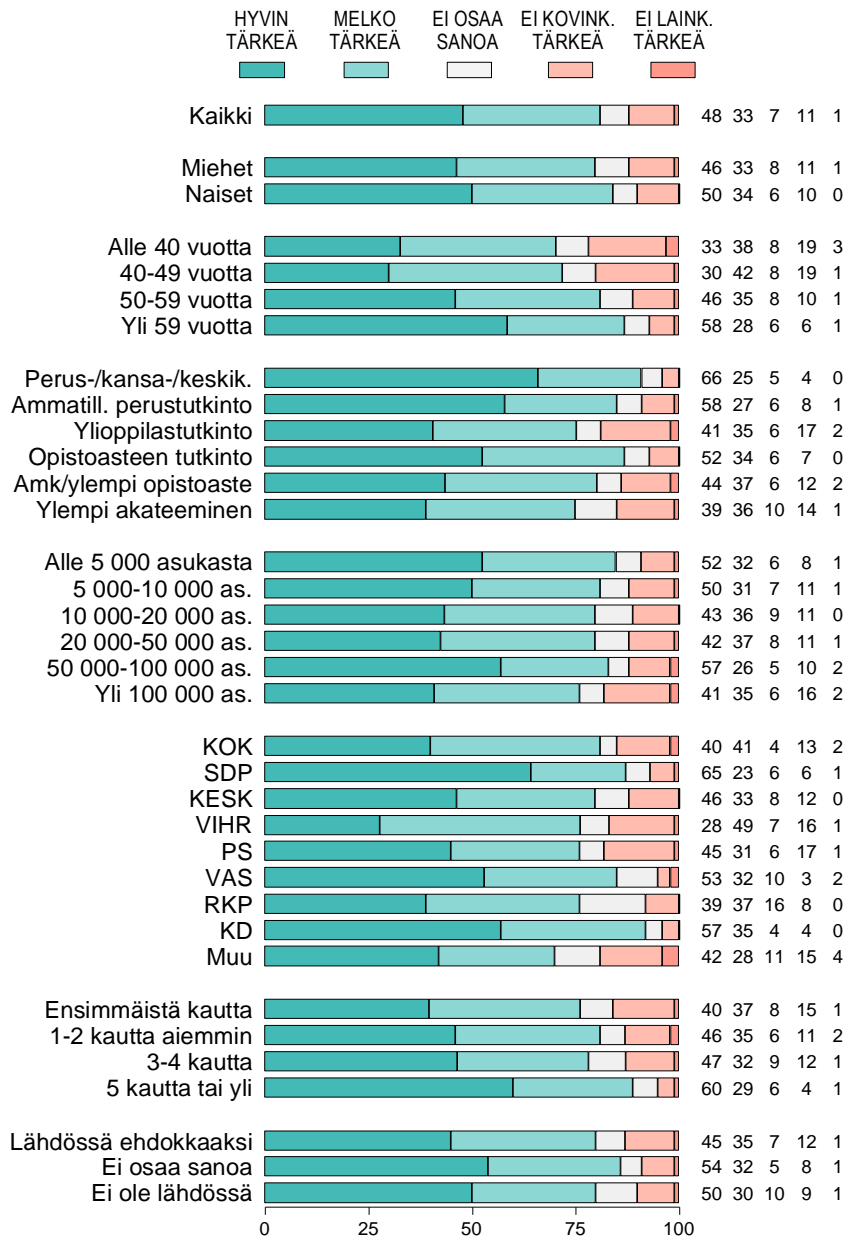
Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-4. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: KIRJASTOPALVELUT (%).

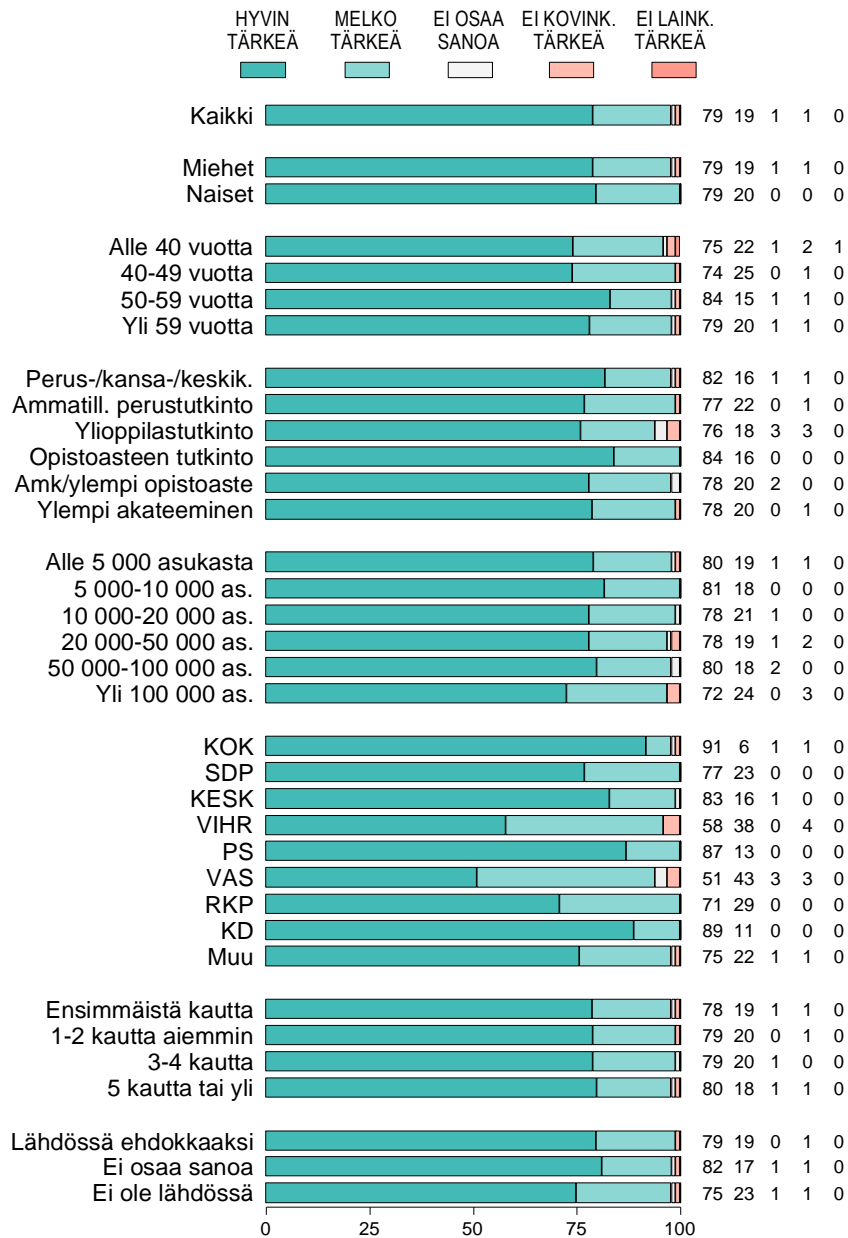
Kysely valtuutetuille / Kunnallisan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-5. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: KORONAVIRUSEPIDEMIAN TORJUNTA (%).

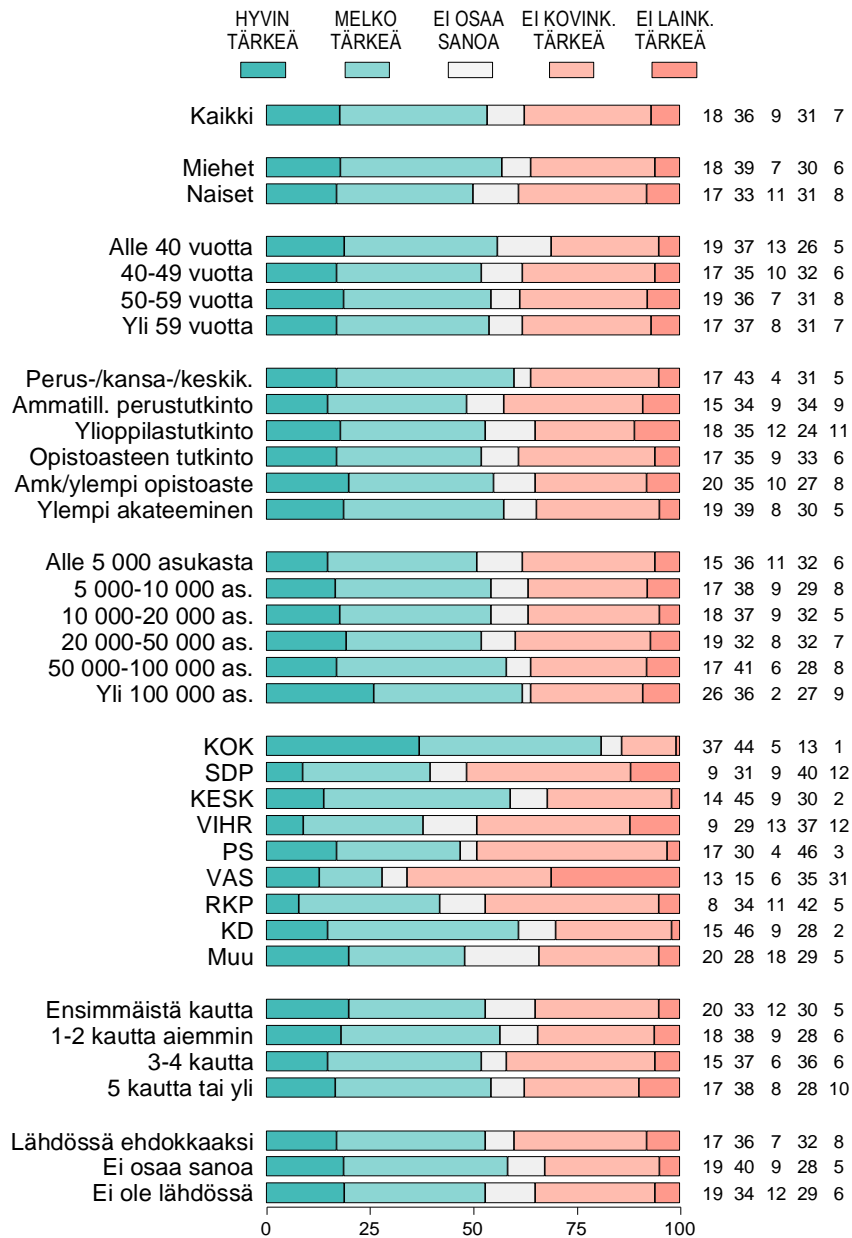
Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-6. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: KOTIKUNNAN TALOUS JA VELKAANTUMINEN (%).

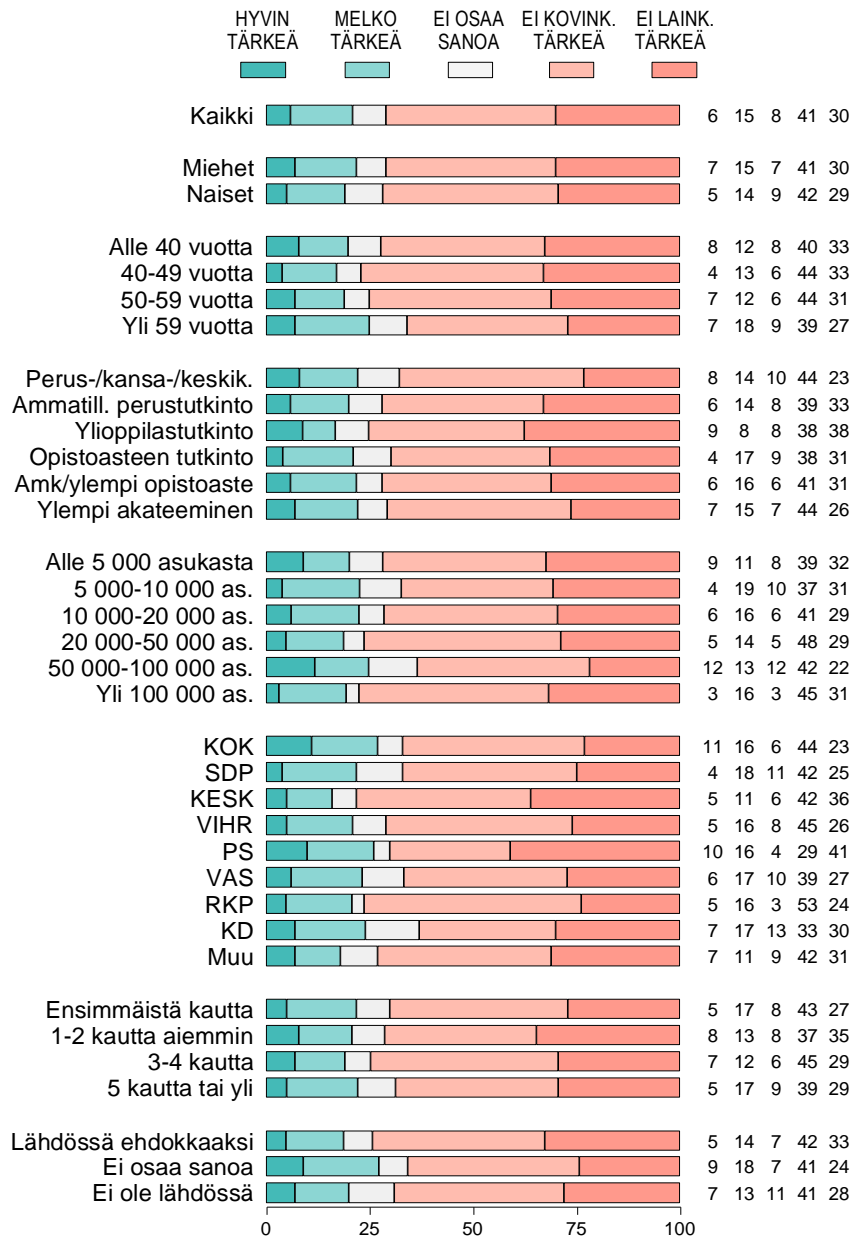
Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-7. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: KUNNALLISTEN PALVELUIDEN KILPAILUTTAMINEN JA ULKOISTAMINEN (%).

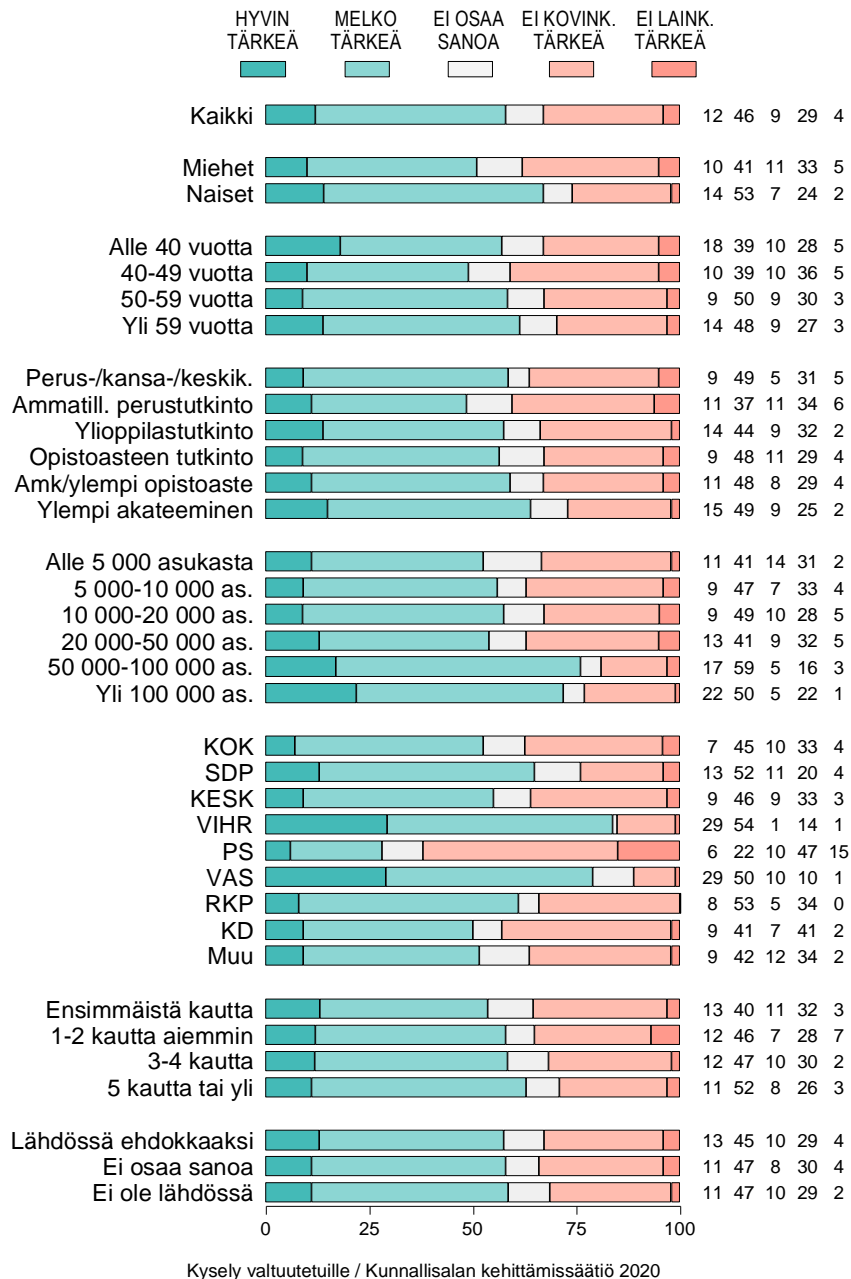
Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-8. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: KUNTALIITOKSET (%).

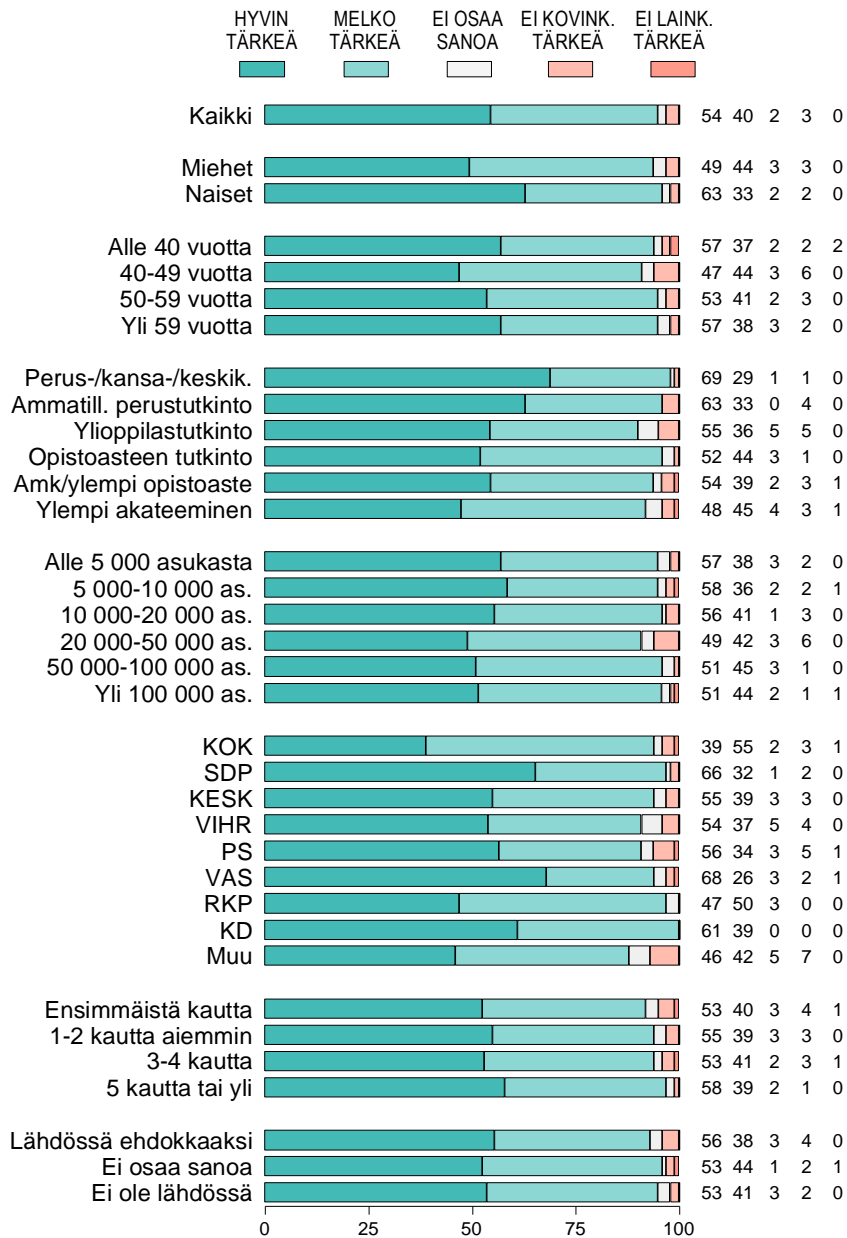

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-9. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: KULTTUURIPALVELUT ESIM. TEATTERIT, MUSIIKKI (%).

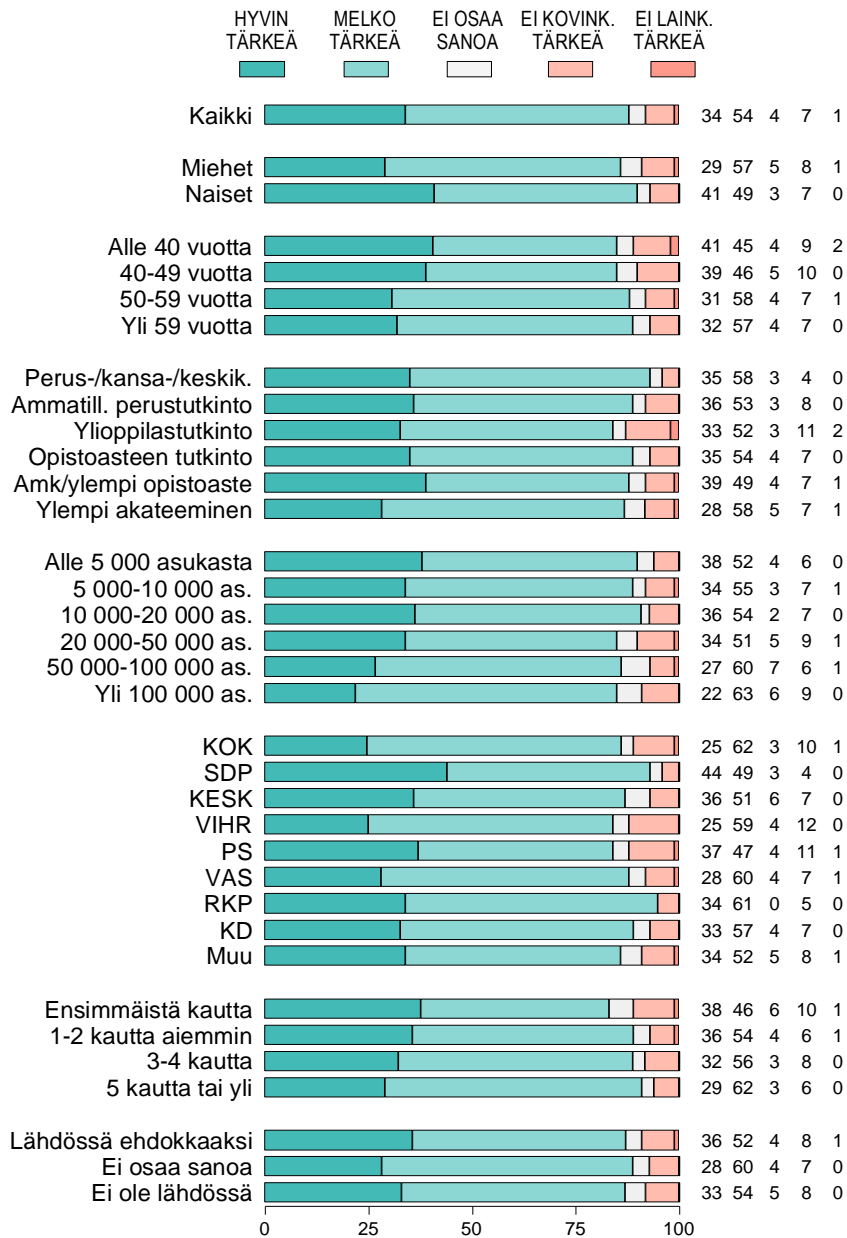

Kuvio 10-10. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA:
 LASTEN PÄIVÄHOITO (%).

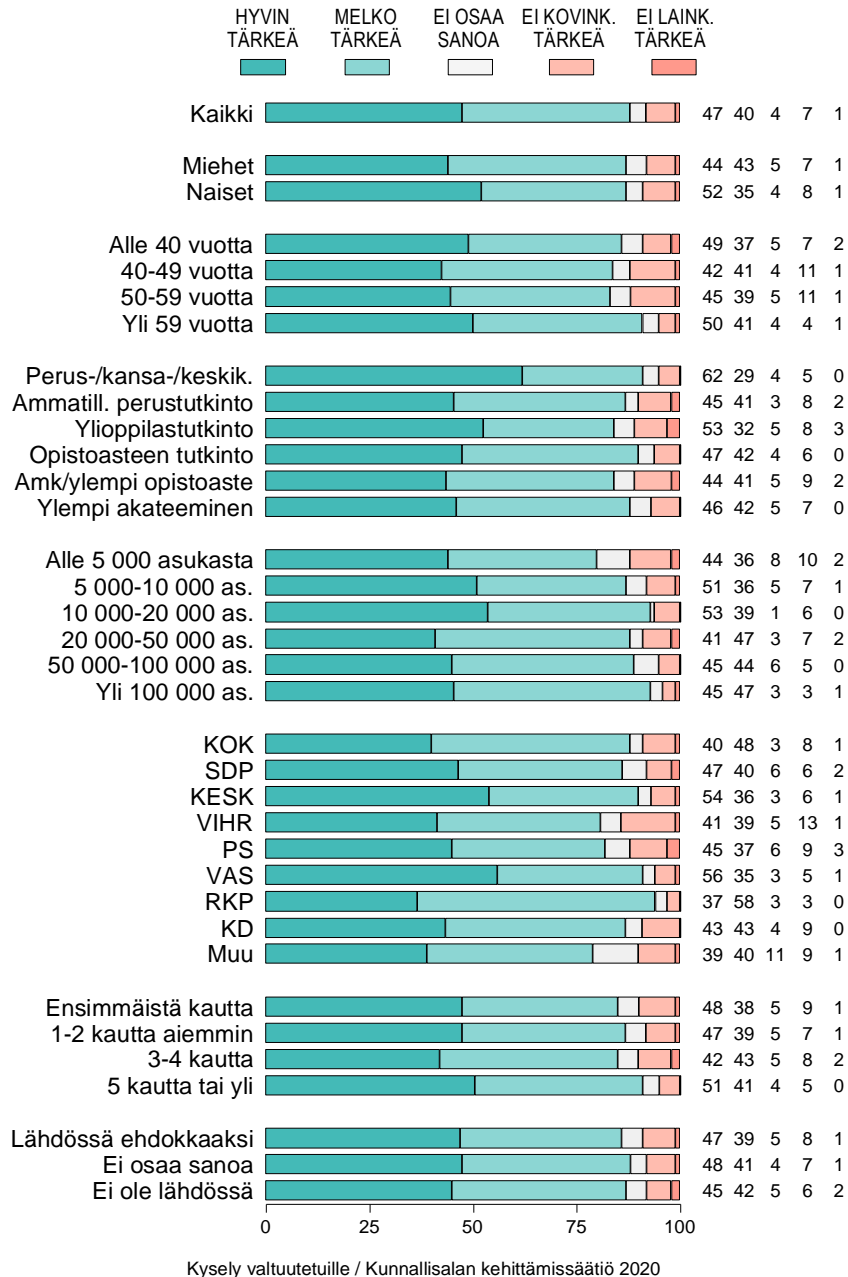
Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-11. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: LIIKUNTA-, URHEILU- JA KUNTOILUMAHDOLLISUUDET JA -PALVELUT (%).

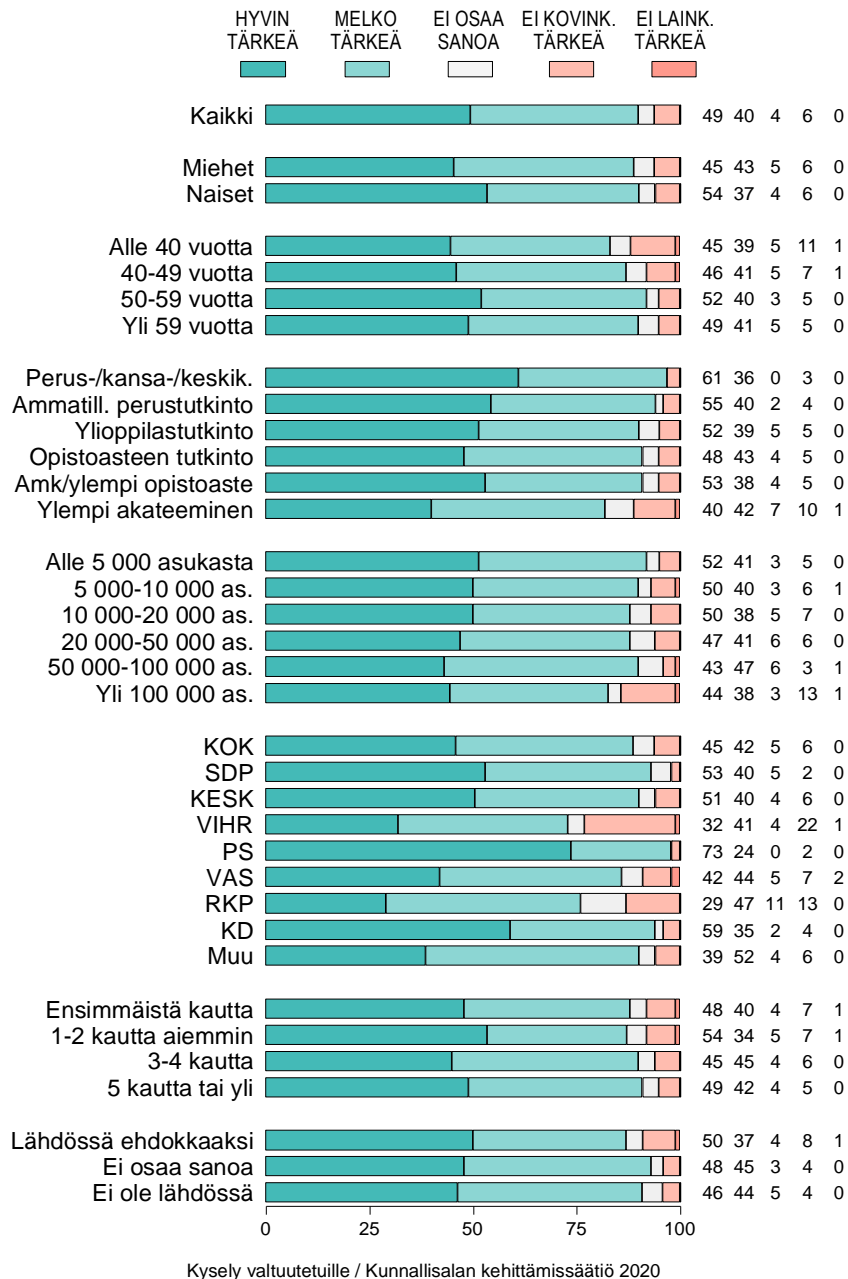

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

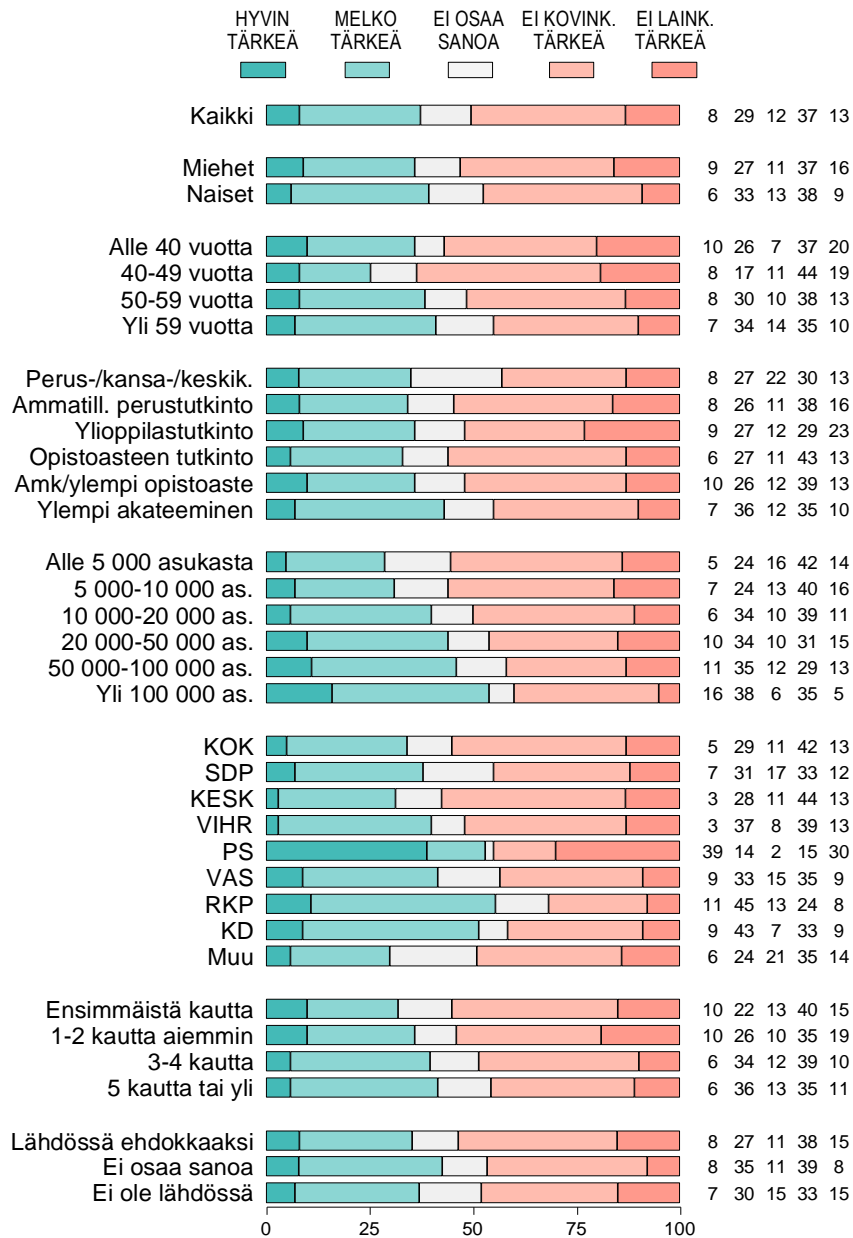
Kuvio 10-12. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: LUKIOT JA AMMATILLISET OPPILAITOKSET (%).

Kuvio 10-13. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: LÄHIYMPÄRISTÖN TURVALLISUUS (%).

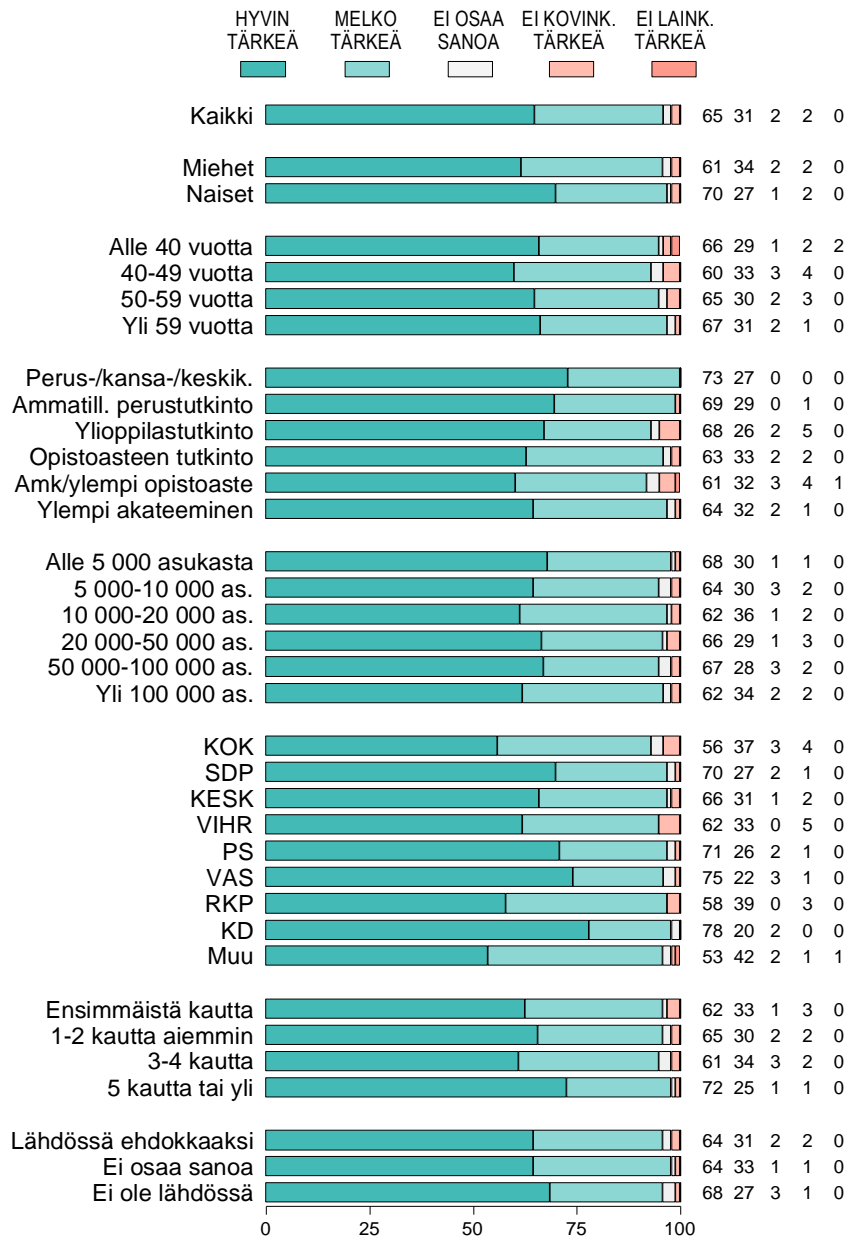

Kuvio 10-14. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: MAAHANMUUTTO (%).

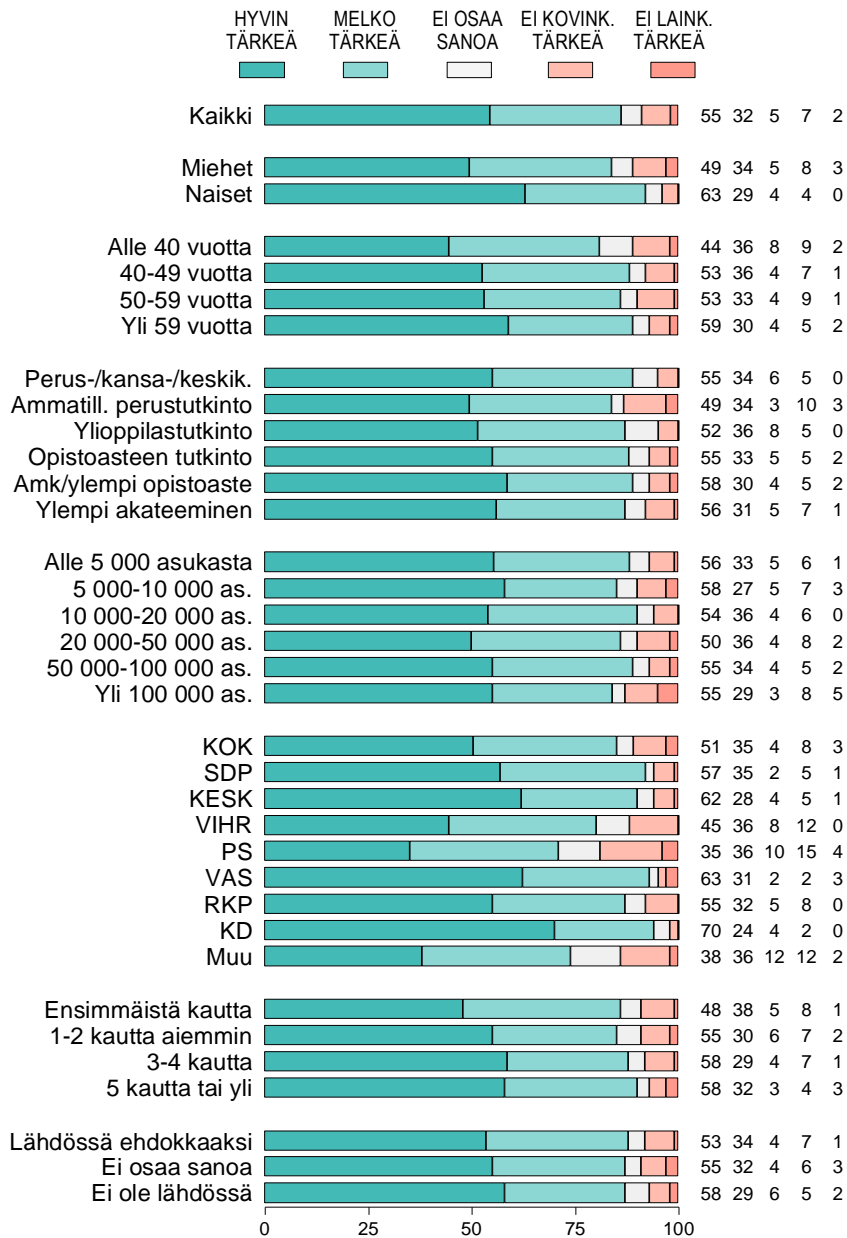
Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-15. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: PERUSKOULUT (%).

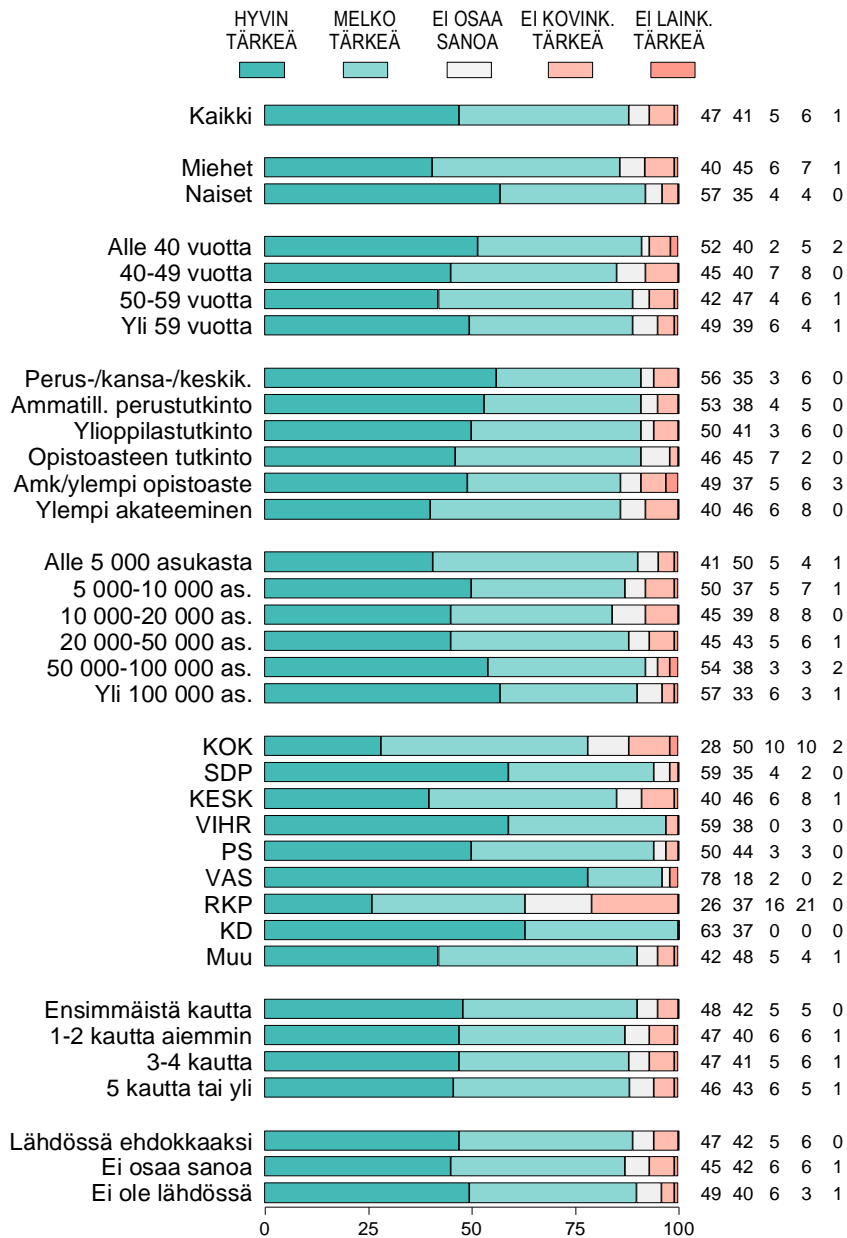
Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-16. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON UUDISTUS (%).

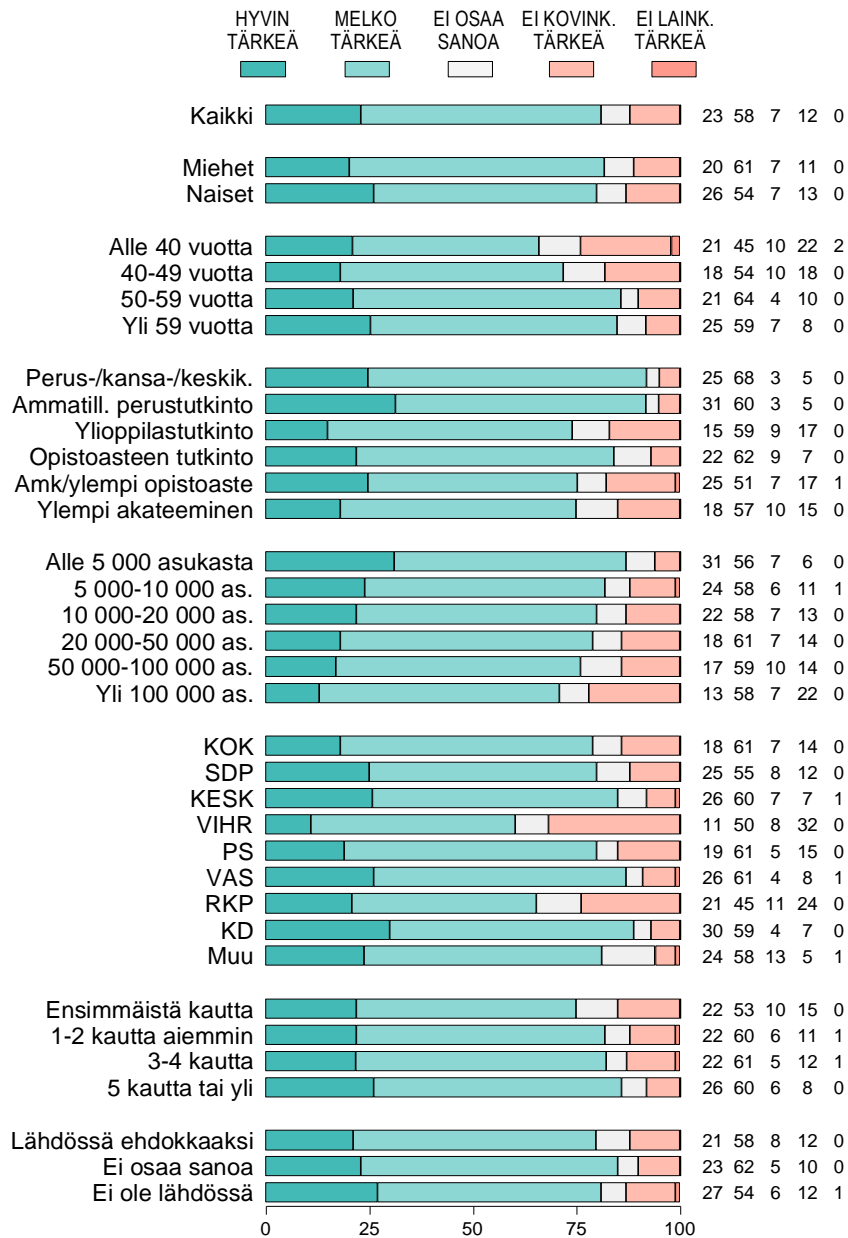
Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-17. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: SYRJÄYTYMINEN, KÖYHYYS (%).

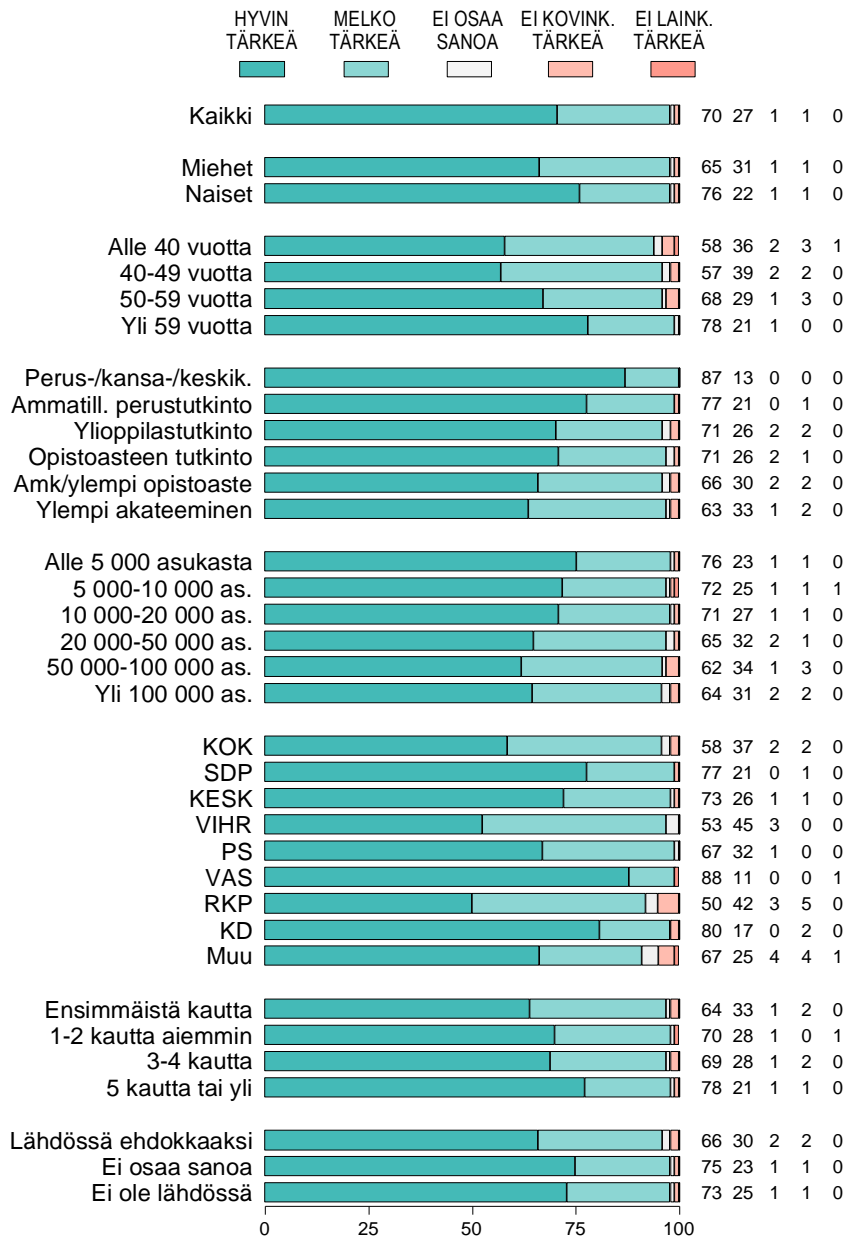
Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-18. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: TEKNISET PALVELUT (%).

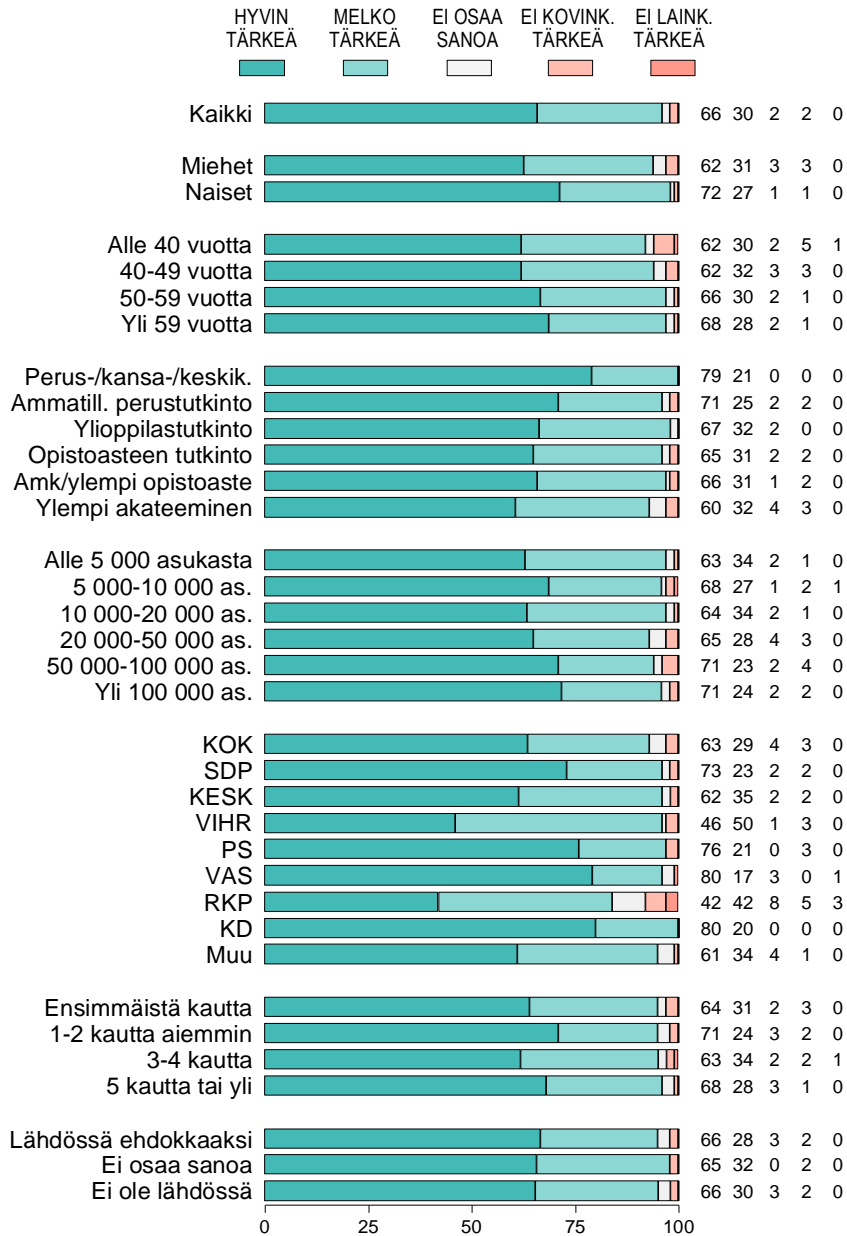
Kysely valtuutetuille / Kunnallisan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-19. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: TERVEYSPALVELUT (%).

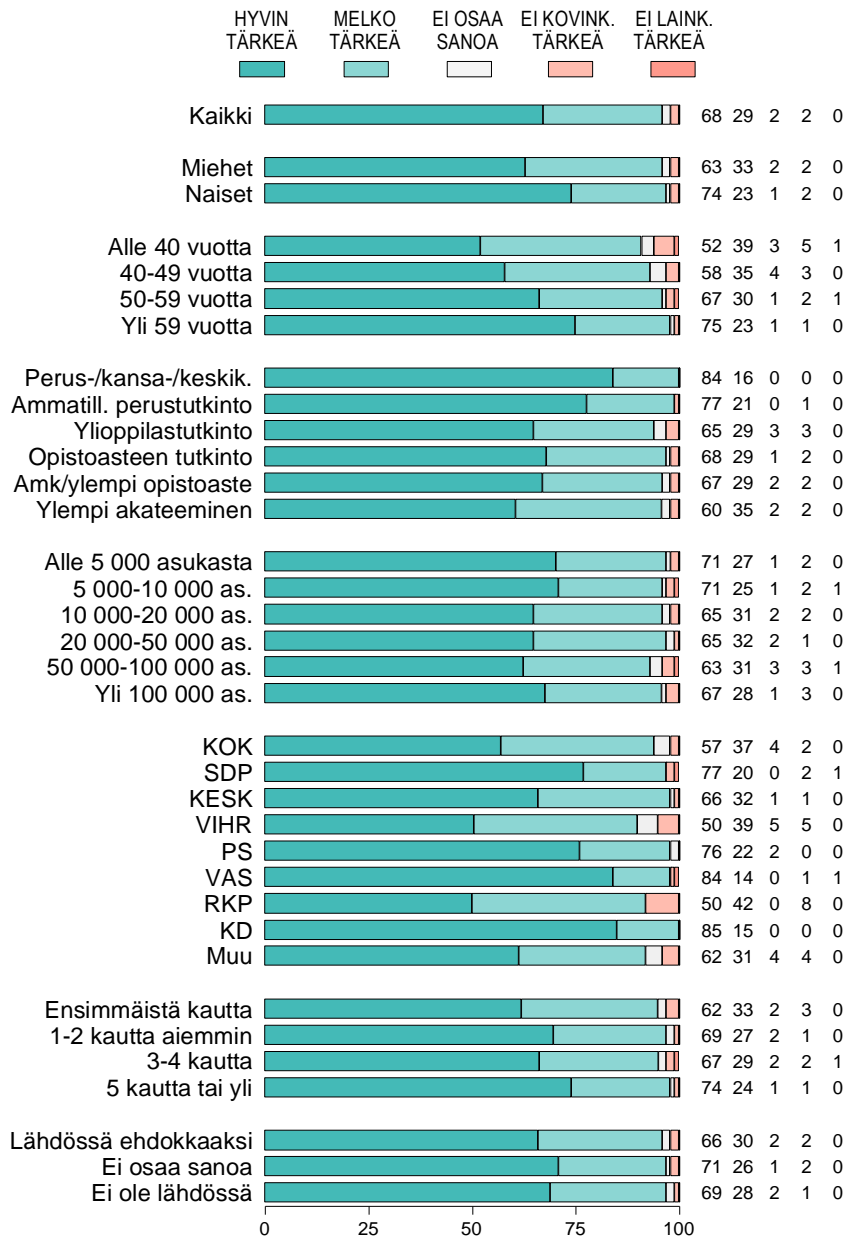
Kysely valtuutetuille / Kunnallisan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-20. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: TYÖLLISYYS (%).

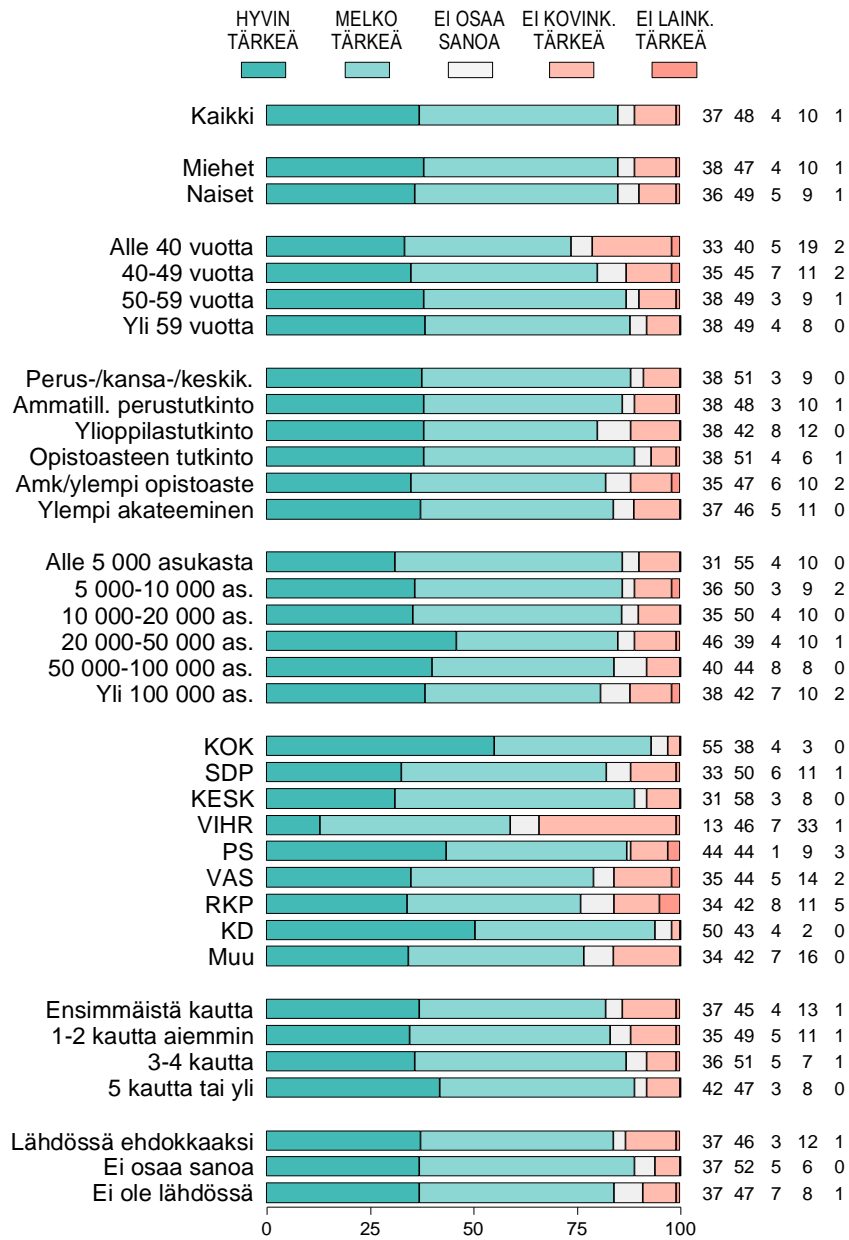
Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-21. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: VANHUSTENHUOLTO (%).

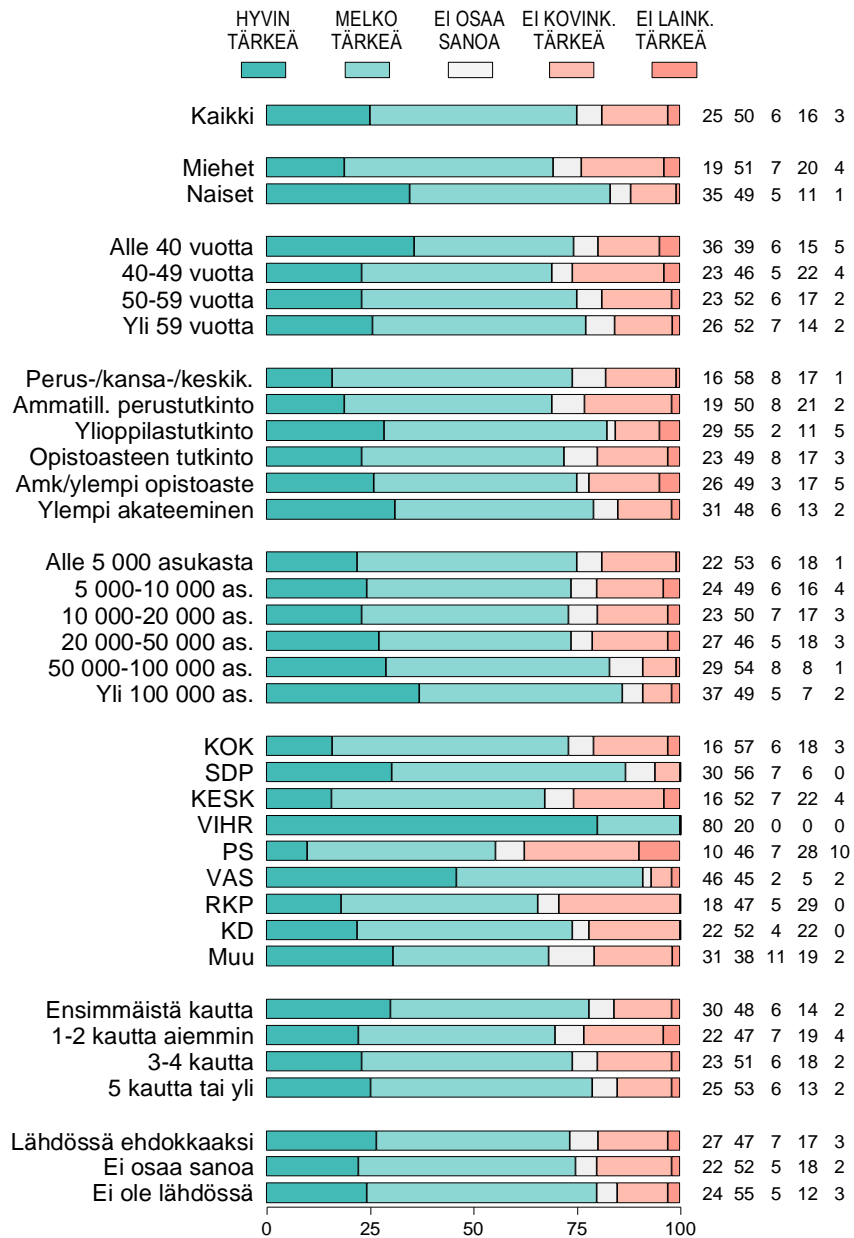
Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-22. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: VEROTUS (%).

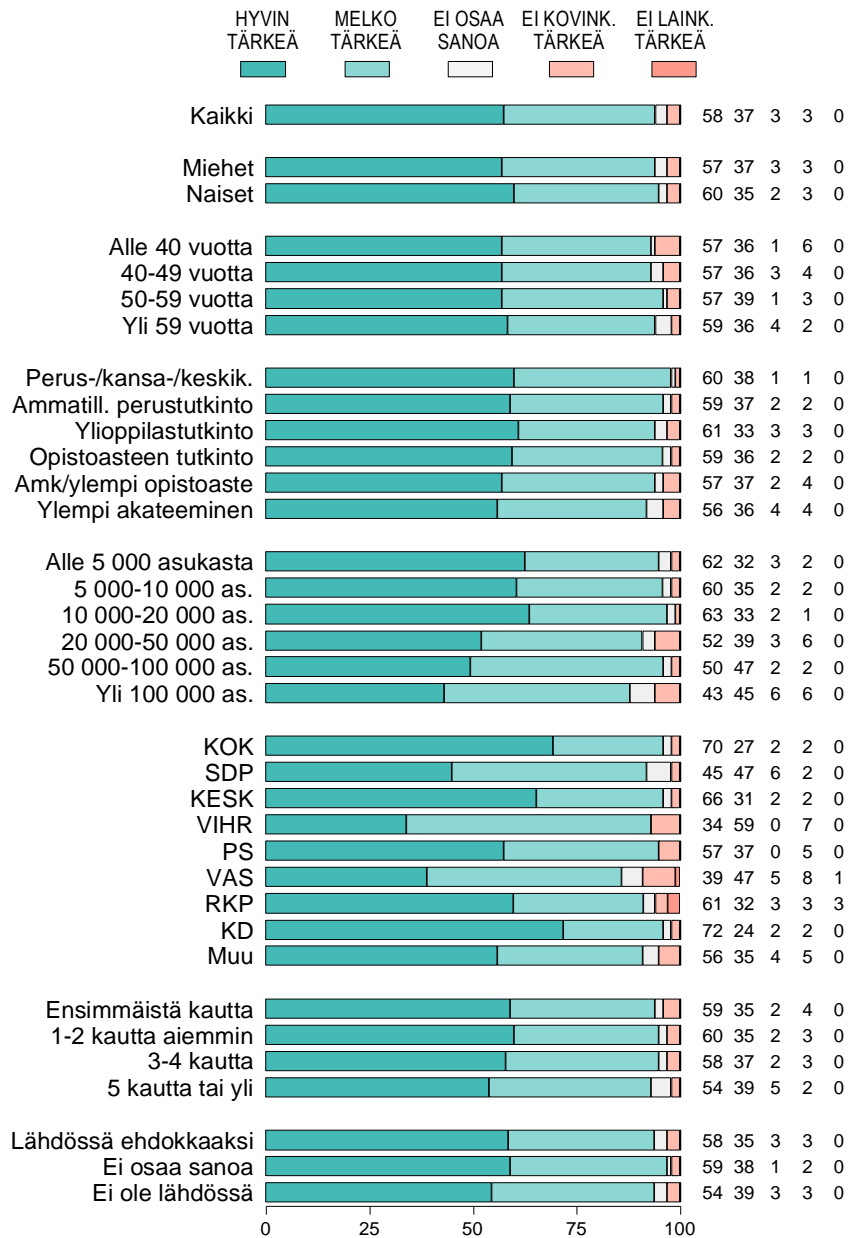
Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-23. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: YMPÄRISTÖ JA LUONNONSUOJELU (%).

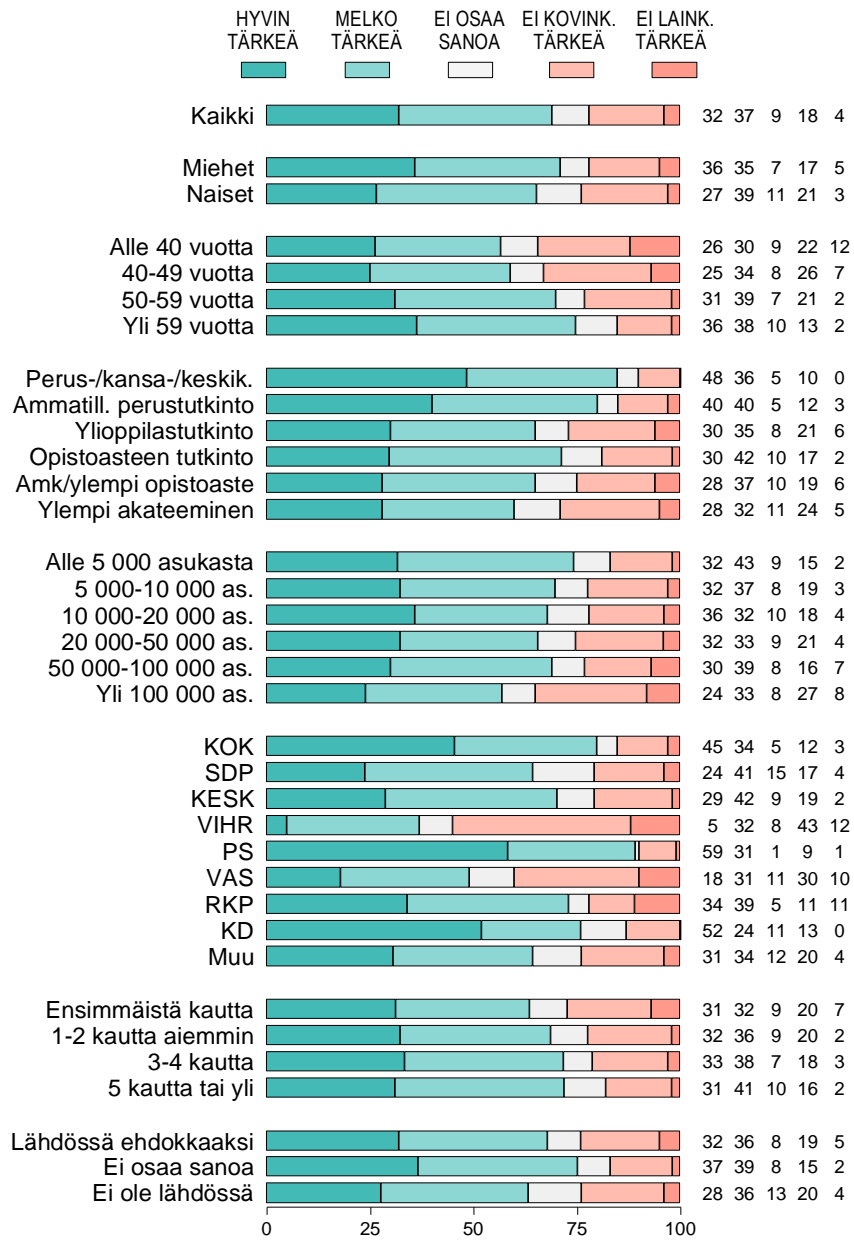
Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-24. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: YRITYSPALVELUT JA ELINKEINOJEN KEHITTÄMINEN (%).

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020

Kuvio 10-25. KUINKA TÄRKEIKSI KOKEE ERI ASIAT KUNTAVAALEISSA: VALTION VELKAANTUMINEN JA TALOUS (%).

Kysely valtuutetuille / Kunnallissalan kehittämissäätiö 2020